

MASON

NEZVANIČNI GLASNIK BALKANSKIH SLOBODNIH ZIDARA * ZIMA 6013. * BROJ 2.

MASON

NEZVANIČNI GLASNIK BALKANSKIH SLOBODNIH ZIDARA * ZIMA 6013. * BROJ 2.

SADRŽAJ:

- 03 .... UVODNA REČ
- 04 .... UVOD U SIMBOLIZAM SLOBODNOG ZIDARSTVA
- 08 .... BAGREM – AKACIJA
- 09 .... SIMBOLIZAM GRAĐENJA HRAMA
- 10 .... OD INTERNACIONALIZMA ... DO KOSMOPOLITIZMA
- 12 .... MASONSKA TAJNA
- 13 .... BROJ TRI
- 16 .... PET
- 20 .... 24 SATA OPSTANKA
- 21 .... BIOGRAFSKI PODACI DR ADOLFA FELESA
- 25 .... EZOTERIČNO SLOBODNO ZIDARSTVO
- 27 .... REČNIK SLOBODNOG ZIDARSTVA
- 28 .... SLOBODNOZIDARSKI SAVEZ OD PRAISKONA DO SAVRŠENSTVA
- 30 .... NASILJE
- 34 .... CRKVA HRAMA U LONDONU
- 38 .... MERIDIJAN BOGOVA
- 39 .... MEMFIS MIZRAIM OBRED

Broj 2. Privatno elektronsko izdanje.
Svi tekstovi su © vlasništvo autora.
Zimski Solsticij 2013.e.v.

UVODNA REČ

Slobodno Zidarstvo kao jednu od osnovnih premisa svog postojanja pretpostavlja iniciranje posebnog Sa-Znanja koje se članovima prenosi prilikom prijema (a potom i prilikom Unapređenja i Uzdižanja). Stoga postoje oni koji su primljeni u "Bratski lanac" i postoje oni koji su "profani" - izvan Hrama. Pitanje diskriminacije može da postoji - ali, koliko o tome odlučuju ljudi (pametno ili sebično) utoliko se živi sa uverenjem da je i lično Veliki Neimar Univerzuma na svoj način napravio odu "podelu" i "odabir". Na ljudima je da sebe odrede da li će biti van Sa-Znanja, da li će mu težiti i da li će iskoristiti svoju priliku kada su koraknuli u Veliki Hram.

Razmatrajući Masonsko Znanje oni koji su "profani" nikako ne mogu da pojme stanje uma onih koji su "unutar" - to je jednostavno pitanje iskustva - a intelektualno izučavanje (čitanje) teksta rituala nije dovoljno da bi neko postao "Brat". Postoji pak odrednica da oni koji i nisu "inicirani" mogu živeti po masonskim principima te se takvi prepoznaju po određenim kvalitetima - visokom standardu moralnosti, radnom angažovanju i raznolikim vrstama ispoljavanja vrlina. Bar bi celokupno Bratstvo htelo da svi članovi emaniraju sve vrste kvaliteta.

No,... ljudi smo...

Biti "izvan" i "unutar" jeste bitna razlika, stoga postoji čitava dinamika pristrasnosti i odbojnosti, predrasuda i uvreženih stereotipa o tome ko su i kakvi su "oni unutra". Postoji, dakako, i pitanje sebičnosti, licemerja, nadmenosti i elitizma onih koji su "unutar" spram onih koji su "profani".

Masonerija svojim Znanjem želi da dobre ljude, koji su stupili na put Sa-Znanja učini boljima, te da se grube osobenosti ega izravnavaju da čak i grubi kamen može da postane pravilna Kocka - kako bi smislom života svaki čovek svrsishodno dao učinak u sveopštem civilizacijskom egzistiranju.

Kako postoji uvid da "profani" svet obitava u nekontrolisanom Haosu previranja i preplitanja sila, tako Bratstvo ima nameru da u taj Haos uvede strukturalni Red. Ovo je kompleksna društvena tema, a za iniciranje sve počinje na ličnom planu.

Masonsko Bratstvo ili pak masonska organizacija (postoji izvesna razlika u ova dva 'naziva') predstavlja strukturu duhovne škole, čiji sadržaj pouka ima širok dijapazon dejstva, tako da Čovek ima mogućnost da na osnovu Samo-posmatranja, Samo-analiziranja, izučavanja masonskog Znanja dođe do određenih zaključaka kako bi sebe unapredio, da izazove promenu u sebi i da potom zaista bude kvalitetniji primerak naše civilizacije.

Podrazumeva se da ne pravim diskriminaciju između Muškaraca i Žena, tj. između Braće i Sestara jer čak je i po Povelji ljudskih prava jasno da koncepti prošlosti moraju da se menjaju - pa i Bratstvo.

Forma koju ima Slobodno Zidarstvo čuva Ideju. Gruba forma mora biti dobrano isklesana i uglačana da bi civilizacija, kao jedan Hram Čovečnosti sebe sagledao i usavršio kao splet univerzalnih životnih sila. Biti unutar Bratstva jeste blagodat mogućnosti da se pomogne "profanima", ali - "Libela" ne deluje samo unutar Hrama, već i izvan.

... zato na stranicama koje slede nećete saznati o onim "iniciranima" koji su na sebe preuzeli ovaj Rad, već ćete, u njihovoj želji da služe dobrobiti svih, saznati više i jasnije o Slobodnom Zidarstvu.

Br. S. Š.

UVOD U SIMBOLIZAM SLOBODNOG ZIDARSTVA

Albert Gallatin Mackey u svojoj *Enciklopediji masonstva* smatra slobodno zidarstvo "moralnim sistemom obavijenim velom alegorije, a ilustrovan simbolima", čime se slažu i drugi autoriteti ove oblasti.

Uloga simbola slobodnog zidarstva je, kako smo videli, da podstiče um onoga koji je krenuo put Istoka na kontemplaciju o svojoj moralnoj i duhovnoj ulozi sa namerom da, zajedno sa svojom sabraćom, čovečanstvu ponudi vrednosti koje će ljudsku zajednicu uzdizati na više nivoe svesti o svom postojanju, razlozima opstanka i putu koji treba da se pređe. Međutim, zbog načina na koji se simboli vrlo često prezentuju, njihov efekat biva umanjen. Skoro redovito, simbolu se pripisuje određeno značenje i daje njegovo tumačenje, ali se prenebregava činjenica da je on deo moćnog sistema. Pojedinačni kamen, bez obzira koliko je precizno opisan, ne daje jasnu sliku o njegovoj ulozi i mestu u građevini. Objašnjenjem pukog značenja i implikacije poedinčanog simbola, bez objašnjenja njegove uloge i mesta u ritualu gubi se njegov pravi smisao.

Od momenta kada slobodni zidar, putem inicijacije, postane član svetskog Saveza i krene na put ka Istoku, započinje i njegovu traganje za smislom, porukama i tajnama Kraljevske umetnosti. Vodi ga žarka želja da mu se, što pre, ukaže mogući misticizam „velikih tajni“ o kojima je slušao.

Nažalost, umesto velikih otkrovenja, sva divna filosofija čini mu se pukom imaginacijom koja kod njega izaziva razočaranje. Pa ipak, prirodna ljudska radoznalost vodi ga ka saznavanju onoga šta se krije iza velikih reči koje su mu zapele um.

Iako je pri inicijaciji osetio neku čudnu moć trenutka i postao svestan kolektivne snage bratstva, ako se sa njim ne radi, neminovno ga savlađuje osećaj da, u teatralnom uvežbavanju stereotipnih postupaka teško nalazi svoje mesto.

Videći, osećajući i znajući da ga okružuje simbolika koja je rasla i usavršavala se od samih početaka ljudskog društva, ima ogromnu želju da je upozna. U nekim ložama, instruisanje novaka je suština rada na početnim stepenima. Iskusniji članovi Saveza prenose im lekcije, predajući im, nesebično, svoje znanje i dovodeći ih tako pod isti krov filosofije i umetnosti slobodnog zidarstva. Kako bi brat postao stvarni brat, a ne samo etiketirani nesmisao slobodnozidarskog postojanja, zadatak ostale, iskusnije braće je da ga približe sebi i divoti Kraljevske umetnosti. Ako se malo pažnje posvećuje usavršavanju njegovog duha i ostavlja jaz u znanjima i

saznanjima slobodnozidarskih svetala, da li se uopšte odmaklo od zbrkane profanosti koja se plemenitim ciljevima nastoji nadvisiti?

Da bi se slobodno zidarstvo širilo, a treba da se širi zbog velike izgradnje hrama koji će ljudskom društvu osvetljavati put u savršenu budućnost, nezaobilazno je instruisanje braće u slobodnozidarskoj simbolici i znamenjima. Savladavši osnovne slobodnozidarskog simbolizma, svaki brat će moći da mu prida svoj lični smisao, u skladu sa svojim zanimanjima i pogledima na svet, koji će mu davati podstreka i voditi kao u njegovom radu.

Gde se nalazimo i čime se bavimo?

Simbolika uopšte, i simboli pojedinačno, imaju neku osnovnu ideju na kojoj se zasnivaju. Mnogi autori, i u prošlosti i danas, pokušavaju da ih objasne na različite načine. Jedan od osnovnih principa simbolizma je da: postoji neka osnova, koja nije uniformna, jer je podložna raznim varijacijama tumačenja i sagledavanja. Generalno se slažemo sa osnovom, ali smo slobodni da svoja tumačenja prilagođavamo, na osnovu životnih filtara koji su nam formirali ličnost. Uostalom, kroz te filtre, kroz smo stekli svojom genetikom i psihološko-kulturološkim razvojem, živeći u određenoj sredini, propuštamo sve što nam se dešava u životu. Koji nema je cilj? Da postanemo duhovno razvijeniji i da sebe i svet oko sebe činimo boljim. To je pozitivna duhovna namera, u svemu, svuda i svagda, a sve ostalo rađa se iz nje.

Kuda idemo?

Nepobitno je da nas u traganju vodi - nada. Ako ne razumemo i smatramo apsurdnim, pa čak i smešnim, rituale kroz koje slobodni zidar prolazi nanovo i nanovo, zašto im je, kroz vekove, posvećivana tako ogromna pažnja?

Ako se upitaju oni koji su prošli inicijaciju šta ih se najviše dojmilo, odgovori će biti razni. Neki će reći da je to bio osećaj pripadnosti bratstvu, lepota rituala, divna lekcija o simbolizmu ili osećaj budućoj posvećenosti moralu, ali ako ih zamolite da objasne šta pod tim podrazumevaju, malo ko će vam dati konkretan odgovor, a o istoj stvari će se ukazati široka lepeza veoma raznorodnih stavova.

Međutim, svima je zajednička nada da se iza sve simbolike i rituala krije nešto što treba otkriti. Zapravo, to je razotkrivanje osnovne ljudske osobine: radoznalosti.

Činjenica je da je slobodno zidarstvo u početku bila Škola u kojoj su se lekcije usmeno prenosile a kasnije, da bi bile zapamćene, ponavljale putem simbolizma. Bez obzira na ponavljanje, čak i

onima na višim stepenima, simbolizam nije uvek najjasniji. Često se greši što se simbolika percipira kao lekcija ili čak dogma. Ona to jeste u svojoj osnovi, ali čovek 21. veka, naučenm, skeptičan i nepoverljiv kakav je, koji svoje slobodnozidarsko delovanje usmerava na mnoge buduće vekove, negujući zidarske kvalitete koji će budućnost preinačiti u objekat divljenja, treba da probudi, uz bratsku pomoć, svoja kreativnost i svoja postojeća saznanja bratski, nesebično, podeli sa drugima.

Šta je u srži?

Svaki simbolizam sastavljen je od sledećih elemenata: stvarnih (fizičko-realnih), onih koji proizvode efekat, predstavnčkih (koji zastupaju nešto), istorijskih, moralnih i onih koji su posvećeni nečemu.

Stvarni elementi simbola su oni koje sam simbol prikazuje.

Šestar je: „pomoćna alatka za crtanje kružnice zadatog poluprečnika oko date tačke ili dela kružnog luka. Može se takođe koristiti i kao alatka u navigaciji za prenošenje rastojanja na mapi”. Slobodnozidarski šestar proizvodi efekat kao simbol jer „opisuje granice i održava slobodnog zidara u vezi sa celokupnim čovečanstvom”, dakle stvarni i efektivni elementi ove alatke i arhitekta e moreplovca daju njenu osnovnu simboliku. Istorijski, moralni i posvećenički elementi su od sekundarne važnosti. Korišćenje šestara kroz istoriju povezuje čoveka današnjice i njegova znanja sa osnovnim znanjima onih koji su postojeće znanje začeli i koje poštujemo kao roditelje sadašnje civilizacije. Moralne implikacije šestara kao određivača pravca i okvira, sveta u kojem slobodni zidar razvija svoje delanje, više je nego očigledno, a takođe je to i posvećenost navedenim principima izraženim kroz simbolizam šestara.

Da li je, međutim, gornji simbolizam jasan onom koji se sa šestarom susretao samo u školi na časovima geometrije, ili čak ni tamo? Ne, nikako. Da bi se simbolizam razumeo, potrebno je prethodno verbalno objašnjenje. Tek tada će slobodni zidar, kadgod ugleda šestar – sam ili u kombinaciji sa drugim simbolima – prizvati u sećanje i simboliku i uputstvo koje ta alatka daje.

Prizivanje nauka simbola čini slobodno zidarstvo progresivnim jer sistem nauka tri prva stepena spaja osnovnu simboliku u jednu strogo organizovanu i međuzavisnu celinu. Jedan simbol ne samo da prozilazi iz drugog i od njega zavisi već se svi stapaju u homogeni i samodokazujući sistem kojim se održava i osvežava slobodnozidarska misao.

U početku, objašnjenja i simbolizam koji iz njih proizilaze, nisu najjasniji, ali se upornim traganjem za drugim, „boljim” objašnjenjima shvata da su SAMO-OBJAŠNJI. To je, u suštini, izgubljena masonska reč za kojom se traga i koja se, možda, nikad i neće pronaći, ali se ipak pronalazi njena zamena i nada da će se

ona prava u nekim daljim životima i sama ukazati kao nagrada za velelepni hram sveopšteg doprinosa svetu dobrote i radosti.

Simbolizam lože

Loža je u početku bila svaka prostorija ili svaki prostor u kojem su se okupljali slobodni zidari. Bilo je to okupljalište i sveto mesto – hram, koji je zračio posebnom, sjedinjenom energijom onih koji su u njemu boravili, jer su se snažnim talasima muževa posvećenih istom plemenitom cilju budili blagotvorni osećaji zajedništva i poštovanja V.N.U., koji je svet i čoveka baš tako i zamislio.

Slobodnozidarska loža predstavlja, zapravo, čoveka pojedinca i simbol je duhovnog hrama, po Mackeyu „hrama koji nije načinjen rukama i večan je na nebesima”. Nije li to zakon o neuništivosti duha i energije? Loža se smatra fizički osimboljenim kolektivnim skupom braće i prihvata se kao simbol sveta, a svet tako simbolički predstavlja Božji hram.

Nathaniel Parker Willis (1806-1867), Mackeyev savremenik, pisac, pesnik i izdavač i slobodni zidar u jednoj svojoj odi pisanoj povodom osvećenja jedne crkve kaže: „Adam je bio prvi hram koji je Bog stvorio, njegov prvi ugaoni kamen. Smestio ga je pod bezgranično nebo, prostreo mu pod, zelen i svetao i navukao zavese od jutarnjeg svetla. Diveći se Božjem stvaralaštvu, ljudi uzviknuše: „O, Bože, ne možemo, a nismo ni dostojni, da od Zemlje i neba gradimo dom za Tebe, ali pogledaj ono što smo Ti prineli – skroman hram načinjen našim rukama.” To nije večni hram o kojem govori Mackey već je to mesto gde se večni, duhovni hram doživljava.

Ovo je prvi stepen slobodnog zidarstva iz kog se razvijaju i simbolika i detalji iz kojih ističu sličnosti sa onim na čemu se i zasniva – na oblicima, nosiocima simbola, ornamentima i opštoj konstrukciji i unutarnjoj organizaciji.

Loža ima oblik paralelograma ili produženog kvadrata koji se, po dužini, pruža u pravcu istok-zapad. Svaki drugi oblik: kvadrat, krug ili trougao ne može da predstavlja simboličku ideju lože koja se želi preneti.

Danas se zna da je zemlja elipsoidnog oblika spljoštena na polovima, te od takvog geometrijskog tela nije moguće načiniti izduženi kvadrat. Slobodnozidarski simbolizam lože kao ploče, međutim, dokaz je drevnosti samog slobodnog zidarstva jer je u pradavnim vremenima, pa i u vreme građenja Solomonovog hrama, Zemlja zaista smatrana izduženom, ravnom pločom. Ako bismo na mapi sveta označili, jednim izduženim kvadratom, granice u Solomonovo vreme poznatog sveta, te bi granice išle malo severnije i južnije od Sredozemnog mora, te od Španije do Male Azije na istok i formirale izduženi kvadrat, obuhvatajući južnu

obalu Evrope, severnu obalu Afrike i zapadne oblasti Azije. Dužina paralelograma bila bi 60 stepeni u pravcu istok zapad, a širina dvadeset stepeni u pravci sever-jug.

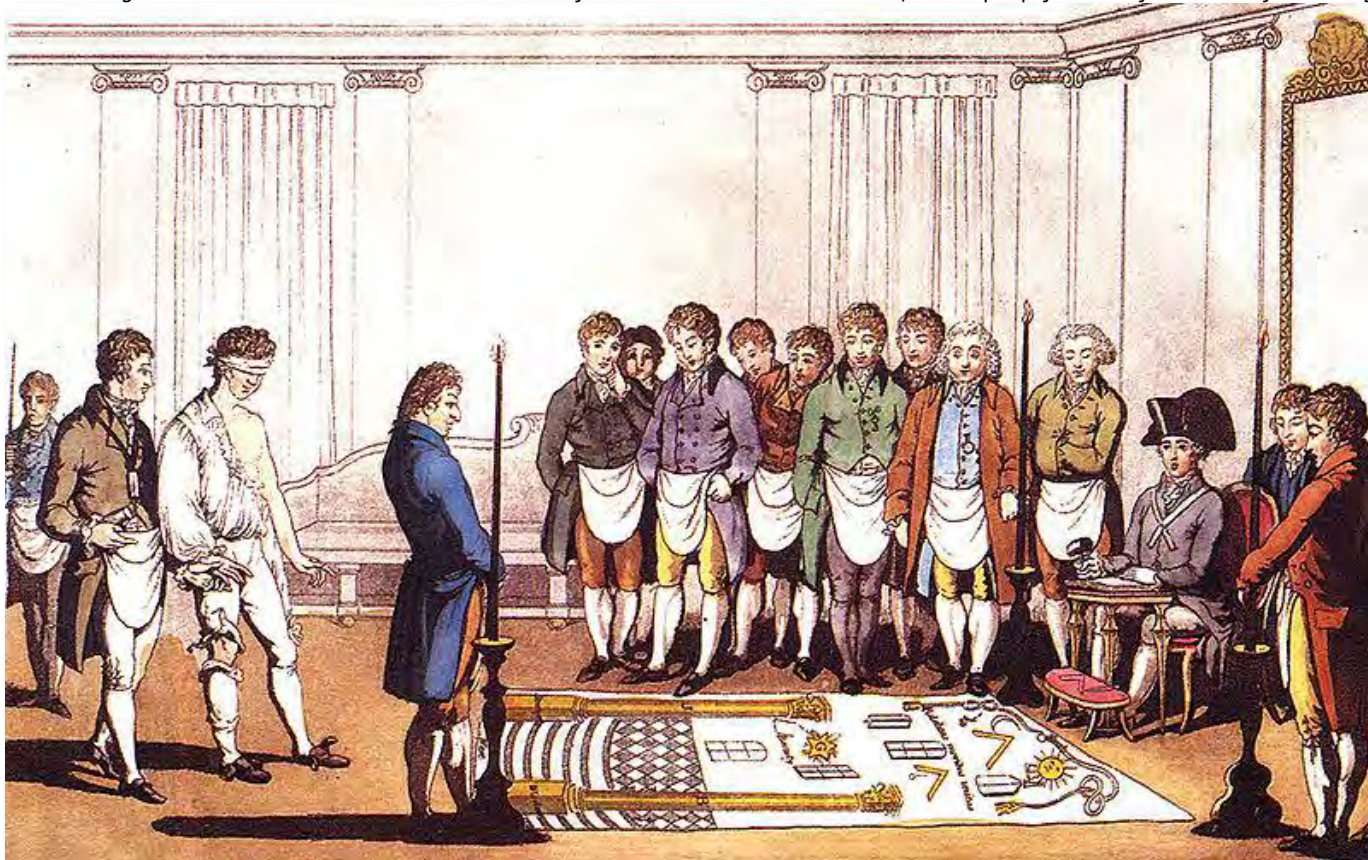
Taj je produženi kvadrat predstavljao je ono za šta se u Solomonovo vreme verovalo da je ceo svet. Simbolično, bila je to loža, dok su Herkulesovi stubovi na zapadu, sa obe strane Gibraltara, smatrani stubovima Jakin i Boaz smeštenim na ulazu u Solomonov hram. U starim spisima, svet i univerzum su sinonimi, a mnogi jezici, po ugledu na engleski obiluju izrazima u kojima se spominju četiri ugla sveta (all four corners of the Earth), gde stražu čuvaju četiri anđela.

U odnosu na univerzum, dužini i širini dodaju se visina i dubina, te se kaže da je loža oblika dvostruke kocke. Čvrsti oblik Zemlje i neba iznad njega ocrtavaju kocku, te se sav univerzum uključuje u simboličke granice slobodnozidarske lože. Ako znamo da je Loža

po svom obliku simbolička, a ujedno označava i granice sveta, na osnovu toga možemo da razumemo i racionalno objašnjavamo i mnoge druge simbole prvog stepena.

Njih upoređujemo sa mnogim drugim institucijama drevnoga sveta. Treba naglasiti da je ova simbolika sveta, predstavljenog mestom inicijacije, bila raširena u mnogim drevnim ritualima i misterijama. Kako se došlo do ovog simbolizma sveta i univerzuma?

Videćemo to na primeru oficira lože, okruženja lože i ornamenata u njoj. Po Velečasnom Dr. George Oliveru (1782-1867), koga neki smatraju osnivačem Litrerarne škole slobodnog zidarstva, „Loža treba da bude oblika dvostruke kocke kao izražajni amblem snaga tame i svetlosti u toku stvaranja, ne na osnovu celokupnog vidljivog univerzuma u svojoj značajnosti, sa mnoštvom solarnih sistema, već po pojednostavljenom viđenju antičkog

društva gde je Zemlja pod, a nebo tavanica. Po Dudleyu Wrightu, "Neuvežbanom oku se čini da Zemlja koegzistira sa nebom iznad nje omeđujući jedan prostor oblika kocke čija je osnova Zemlja, a nebo gornja površina. Slobodnozidarski prikaz lože odnosi se baš na to".

Pod lože je nivo rudimentarnog čovečanstva i sredina u kojoj pojedinac živi i dela, celokupnost društvenog miljea sa svim pojedincima sa kojima je u bilo kakvoj vezi: prijateljskoj, bratskoj ili poslovnoj.

Prostor u kom sede majstori, u mnogim ložama je uzdignuta platforma, simbolizirajući činjenicu i pretpostavku da je majstor koji tamo sedi apsolvirao lekcije koje mu je njegova Loža predstavila i da se karakterno uzdigao iznad „običnog čoveka“, te da je uspeo da nadvlada izazove svoje tzv. „niže prirode“.

Simbolično, svaki slobodni zidar treba da prođe svoj duhovni put posećujući mesta u Loži i odgovarajući izazovima koja ta mesta simbolički postavljaju, te to treba da se utisne u njegov um.

Tri glavna oficira lože sede na istoku, zapadu i jugu. Njihovi položaji se odnose na izlazak, najviši položaj i zalazak sunca

Mesto Drugog nadzornika simbolizuje činjenicu da je onaj koji tu sedi stekao potpunu kontrolu nad svojim fizičkim bićem, te se tako, za jedan stepen uzdigao iznad „običnog čovečanstva“.

Mesto Prvog nadzornika simbolizuje činjenicu da je brat koji tu sedi, barem teoretski, savladao izazove svog fizičkog, a takođe i emotivnog bića.

Mesto Uvaženog starešine simbolizuje činjenicu da je on nadvladao sva tri izazova svoje „niže prirode“ tj. fizičke, emotivne i mentalne izazove. Koliko je ovo zadnje teško možemo da shvatimo samo ako smo pokušali da kontrolišemo svoje misli. Kontrolisanje fizičkog bića je relativno lako, emocija i želja znatno teže, ali je um kao divlji konj koji treba da se ukroti, koji se stalno otima, propinje i svom snagom nastoji da pokida spone koje ga vezuju. Zadatak je slobodnog zidarstva da uči brata, uz pomoć ostale braće, toj kontroli uma.

Svaki slobodni zidar treba da prođe svoj duhovni put, simbolizovan u putovanju kroz svoju Ložu, u skladu sa karakteristikama svog unutrašnjeg bića. To putovanje nije konačno, jer je broj mesta u loži fizički ograničen, ali je važna simbolika zahteva koje ta mesta predstavljaju, kako u odnosu na svakog čoveka, tako i slobodnog zidara koji, svakim svojim ulaskom u Ložu, oživljava nauk lekcije koju je primio, a koja je u skladu sa očekivanjima koja je pred njega postavio V.N.U. Stoga, Loža je hram, sveto mesto u kom živi duh Velikog Neimarstva.

Br. K.H.

BAGREM – AKACIJA

U SLAVU VELIKOG NEIMARA SVEMIRA
U IME UNIVERZALNOG SLOBODNOG ZIDARSTVA
SLOBODA, JEDNAKOST, BRATSTVO

Ima li lepšeg mesta za sublimaciju asocijacija na drvo bagrema nego otići u prirodu, sestri ispod njega i prepustiti se mislima.

Stižajem okolnosti to se dešava lepog, sunčanog, prolećnog dana. Šuma, proplanci, mir, tišina a opet nekako sve vri u prirodi, bude se život.

Šetam proplankom razgledam stabla i krošnje, većinu vrsta prepoznajem, za neke nisam siguran. Nailazim na bagreme, njih je lako prepoznati. Jedan se nekako izdvojio na obodu šumarka, idealno mesto za moju misiju.

Prva asocijacija Hiram Abif, ali treba biti iskren prema sebi. Da me je neko pre par godina pitao na šta me asociira drvo bagrema, Hiram Abif sigurno ne bi postojao kao asocijacija.

Zapravo u zavisnosti od mog životnog doba, različite asocijacije su preovladavale.

Sećanja me vraćaju u detinjstvo. Med. Ipak je to prva asocijacija na drvo bagrema. Dok još nisam znao da razlikujem vrste drveća ali sam znao da čitam, sećam se tegle mnogo ukusnog sadržaja sa lošim rukopisom ispisanim natpisom: BAGREMOV MED. Domaći, podrazumeva se, sa porodičnog imanja u okolini Beograda. Najbolji, najčistiji, najzdraviji. Tako je bar deka opisivao eliksir života.

Kasnije je bilo i bolnih iskustava. Sećam se pčela koje su znale da me žacnu kada bi se približio previše košnicama, smeštenim u hladu dekinog bagremara. Bagrem me asociira i na iglu a Boga mi i malo krvi. Tokom letnjih raspusta često sam sa dekom išao u zabran da mu pomazem da naseče drva za ogrev. Sećam se njegovih reči da je bagrem najtvrdre drvo, da najbolje drži vatru i bezbroj upozorenja da pazim na trnje. Ponekad sam se ipak bocnuo, kao da je bagrem slao neku poruku.

Gledam ga, lepo drvo, zdravo drvo, koren pripada mojim učiteljima života. Stablo me asociira na mene i na moj razvojni put. Krošnja na razvoj moje porodice, života, znanja, posla. Neke su duže neke kraće, svakako ima još mesta za napredak, rast i razvoj.

Hlad u kome sam sedeo se pomerio, sunce me je umilo, obasulo toplinom, prosvetlilo i pomerilo moje asocijacije. Hiram, tajna, smrt, bratstvo, put, univerzum.

Koren i dalje pripada učitelju, krvavim rukama krivokletnika je prerano onemogućen da dalje stvara, ali samo fizički. Ispod akacije pod kojom je po legendi skončao, njegov duh je preko korena nastavio da napaja sve ljude dobre volje da nastave da zidaju Hram u samom sebi kao i društvu oko sebe.

Iz korena raste stablo, život i znanje dolaze iz zemlje. Asociira me na stub mudrosti. Asociira me i na tri stepena koja sam prošao u slobodnom zidarstvu. Raduje me činjenica, da ne vidim oko sebe ni jedan truo bagrem, bolestan, kriv ili da raste preblizu drugog drveta. I ako samonikao, svaki bagrem je ostavio dovoljno mesta za rast i razvoj onog drugog drveta.

Nije kraj, stablo se nadograđuje. Grane me asociiraju na usavršavanje. Nisu sve iste. Neke su niže neke više. Zajedničko im je da sve rastu, brže ili sporije ali su sve usmerene ka nebu kao da žele da ideju korena kroz koncentraciju stabla prošire na univerzum, da ga zagrlje, da mu se približe.

Nije kraj, na vrhu grana cvetovi. Cvetovi me asociiraju na obnavljanje života, na plod iz koga se životni ciklus nastavlja. Prijatan miris se širi, nekako je umirujući, blagotvoran, opuštajući.

Nije kraj, čuje se zujanje, stiče pčela. Sleće na cvet pažljivo izvlačeći iz njega esenciju onoga što je proizveo koren, stablo, grane i cvetovi. Valjda je zato narod smatra najpametnijom, najkorisnijom, najvrednijom. Odlazi ka nebu i širi ono što grane ne mogu da dosegnu.

Imaju pčela i bagrem nešto zajedničko, bodlje. Pčela žaoku, bagrem trn. Sećam se okusio sam i jedno i drugo. A šta će im.? Da se zaštite. Bagrem od onih, koji bi hteli da se prebrzo popnu na njega. A pčela da ubode onoga koji nije prijatelj mudrome. Drvo života šalje im jasnu poruku da se do univerzuma ne stiče veranjem po drvetu nego kroz koren preko stabla, grana, cvetova i na kraju preko pčele simbola mudrosti put ka univerzumu je otvoren.

Nailazi seljak i pita me šta sam se zagledao u bagrem. Rekoh mu, lepo drvo puno života i simbolike. Jes vala, nema boljeg odgovori on. Odali smo poštu bagremu svako na svoj način. On rečima ja mislima.

Rekao sam.

Br. V.J.

SIMBOLIZAM GRAĐENJA HRAMA

U SLAVU VELIKOG NEIMARA SVEMIRA
 U IME UNIVERZALNOG SLOBODNOG ZIDARSTVA
 SLOBODA, JEDNAKOST, BRATSTVO
 ČASNI STAREŠINO, POŠTOVANA BRAĆO NA ISTOKU,
 DRAGA BRAĆO U KOLONAMA NA SVOJIM MESTIMA I
 DUŽNOSTIMA

Ako analiziramo fizičku izgradnju Hrama, nedvosmisleno dolazimo do zaključka da je za njegovu gradnju najbitnija lokacija. Većina njih je sazidana u najdubljoj prirodi, miru i tišini i sigurno je da su planeri njihove izgradnje na tim mestima osećali posebnu energiju, mir čistoću, zaštićenost.

Kada povučemo paralelu logično mesto za izgradnju Hrama u nama je duša jer ona simbolizuje sve navedeno. Duboko je u nama, svakao čista, smirena, nosi neku posebnu energiju, možda teško objašnjivu ali svakako prisutnu. Duša je jedina u nama koja se ne potresa i kao takva je idealna za izgradnju Hrama kome je kao i zemaljskom potrebna podloga koja se ne pomera jer to su osnovni preduslovi da Hram dugo opstane na tom mestu i bude spreman za nadogradnju.

Pored savršenog mesta, šta nam je još potrebno za izgradnju hrama? To je svakako kvalitetan materijal. Taj materijal simbolizuje nas same, svaka naša pozitivna osobina ugrađena u Hram čini će ga duhovnijim i oplemenjenijim.

Smisao Hrama je u suštini istovetan sa smislom čoveka i sveta. On nije jednostavno samo simbol duhovnosti već i mesto gde se ona realno otkriva. Saznanja koja se u njega ugrađuju i način na koji se ugrađuju, treba da govore za čoveka prihvatljivim i razumljivim jezikom, jer takav Hram afirmiše i pozitivno vrednuje samu materiju i daje lični karakter.

Tako, pravi Hram progovara unutar nas, otkriva se kao reč i kroz njega se pojavljuje unutrašnja istina čoveka i naš večni smisao porodice kao krvotoka Hrama i zajedništva kao njegove kompaktnosti sublimirane u dugovečnost.

Ulaskom u bratstvo dobio sam novu dimenziju života, pa samim tim i potrebu za renoviranjem Hrama u sebi koji sam izgradio a da nisam bio svestan njegovog postojanja i značaja. Istovremeno sam shvatio da je pored renoviranja potrebno i veliko spremanje.

Prihvatio sam se posla i krenuo da čistim i najmanju nečistoću u Hramu, uklonio sav kičeraž i metale koji su moj Hram činili svetlucavim i privlačnim za željene i neželjene goste koji su svojim posetama znali da ga zaprljaju ili ostave po koji tovar negativne energije izazvane zavisnošću, sujetom i pošastima profanog sveta.

U večnoj svetlosti Hrama se otvara beskonačni put, zato je veoma bitno adekvatno unutrašnje uređenje Hrama. Prvenstveno, živopisom, duhom, pravilnom postavkom otvora kako bi toplina i svetlost objedinila nebesko i zemaljsko i tako stvorila prostor za otvaranje tajne besmrtnog zajedništva.

U potrazi za nadogradnjom svog unutrašnjeg Hrama konsultovao sam ovozemaljske Hramove i shvatio da sam napravio krupan previd kada nisam napravio predvorje. Predvorje ima jak smisao jer ako direktno uđete u srce hrama i sa sobom slučajno ili namerno ponese određene nečistoće postoji mogućnost da uprljate moj Hram, ovako predvorje daje šansu i

Vama i meni da se pročistimo i produžimo ka srcu moga Hrama čisti i neukaljani kako bi zajedno nastavili nadogradnju mog, vašeg i zajedničkog Hrama.

Kao čovek koji veruje u Boga želim da moj Hram bude mesto na kome se pojavljuje i istinski ostvaruje zajedništvo čoveka i čoveka, čoveka i stvari, čoveka i Boga, mesto gde su nebo i zemlja jedno.

U takvom Hramu i takvim duhom nadahnutim, sve je stvarno i savremeno a istovremeno i nadumno. Kao takav, Hram postaje nosilac i svedok istine koja oslobađa od prolaznosti i obmane, laži i nesavršenstva, zla i smrti, uvodeći nas u tajnu života večnog, u Svetinju nad svetinjama u blagosloveno Carstvo, Oca, Sina i Svetoga duha.

Čovek bez Hrama u sebi je čovek bez duše i taman kada sam pomislio da sam nešto uradio shvatio sam da su radovi tek počeli.

Rekao sam.

Brat: V. J. P.K.U.

Na Orijentu Beograda, 8 dana, meseca februara 6011 G.I.S.

OD INTERNACIONALIZMA PREKO IDEJE O GLOBALNOM SELU DO KOSMOPOLITIZMA

*Pionirska Loža Singidunum Istok no. 1899 u Orijentu Beograd
- MMR „Le Droit Humain”*

Naš Brat Gotthold Ephraim Lessing je rekao „I najsporiji, ako ne gubi iz vida svoj cilj, ide još uvek brže od onog, koji luta bez cilja” .

Kratki Beogradski istorijski osvrt

Pripreme na formiranju prve i za sada jedine Mešovite Međunarodne Masonske Lože Reda „Le Droit Humain” na tlu Srbije obavljene su u periodu 2002 – 2008 E.:V.: godine stvaranjem Sveštenog Trougla u Beogradu. Članovi tog Sveštenog Trougla su različite narodnosti – crnogorske, srpske i bugarske. Po mišljenju najstarijeg člana (iniciranog u Atini – Grčka), koji je kasnije izabran za Starešinu, time je internacionalizam ugrađen u temelje buduće Lože. Godine 2009 E.:V.:, na Paljenju vatre, Uspostavljanju i Dobijanju Harte nastanka Lože, pozvani su braća i sestre iz Lože Filipopolis Bugarske

federacije, čijim svesrdnim zalaganjem i s čijom pomoći je stvoren Svešteni Trougao , a kasnije i uzdignut dovoljan broj majstora za nastanak nove Lože. U znak zahvalnosti, odlučeno je, da se ime nove Lože no. 1899 u Orijentu Beograd formira tako, što će se nazivu „Singidunum” dodati „Istok”. (Bugarska se nalazi istočno od Srbije). Time, nezavisno od nepovoljnih političkih prilika i ksenofobije, koja vlada tih poratnih godina među stanovništvom Srbije, postignuto je to da se P.: L.: Singidunum Istok ne začauri u nacionalizam, već i simbolikom svog imena, ukaže na svoje usmerenje ka internacionalizmu.

Pojam internacionalizam i njegova etimološka osnovica

Nacija je izraz koji potiče od latinske reči „Natio”. Označava grupu ljudi, koji dele zajednički identitet, odnosno nacionalnu svest, temeljenu na nekim zajedničkim elementima, kao što su jezik, religija, kultura, istorija i dr.. Ni na jednom jeziku Slovena, kojima Srbi pripadaju, reč „Natio” ne znači ništa. Sloveni, koriste izraz

NAROD za zajedničku etničku pripadnost. Ali kleriko-feudalne elite u Evropi između 10-12 veka, uvele su pojam Nacije, kako bi se narodi razdrobili i lakše kontrolisali, pogotovu zbog Slovena, koji su tada činili 70-80% populacije Evrope. Kasnije, nezavisno od interesa kleriko-feudala, prilikom razvoja svesti o zajedničkom evropskom delovanju kao i narasle svesti o jačini tog delovanja, od reči „inter“ i „natio“, nastala je kovanica *Internacionalizam*. To je naziv za ideologije i političke doktrine, koje smatraju da se međunarodni odnosi moraju temeljiti na sporazumevanju, mimo pojedinačnih grupnih ili nacionalnih interesa, odnosno povezivanjem naroda preko nacionalnih granica.

Rad u Pionirskoj Loži

Sa takvom doktrinom Singidunum Istok već sledeće 2010 godine, na polju internacionalizma, učestvuje u organizaciji internacionalnog Susreta Zemalja Dunavskog Regiona - Članica Obedijencije Le Droit Humain. Zbog povoljnog geografskog položaja Beograda na Dunavu, nezavisno što je još uvek samo Pionirska Loža, upornim zalaganjem svog Starešine, Singidunum Istok dobija ulogu domaćina. Osećajući to kao veliku čast ali i obavezu, Loža organizuje i ostvaruje taj internacionalni susret. U faktičkom Radu tog susreta, podignuto je pet građevina na temu „Izazovi koji stoje pred Masonstvom Centralne i Istočne Evrope“. Osim Lože Singidunum Istok – Beograd, koja podiže jednu od tih gradjevina, u podizanju ostale četiri Gradjevine učestvuju predstavnici više Loža Austrijske Federacije, kao i Loža Filipopolis i Loža Orfej – Rodopska legenda, Bugarske federacije. Tom internacionalnom susretu kao posmatrači prisustvuju i predstavnici Lože Tolerancija i Bratstva iz Madjarske. Ciljevi i zadaci tog internacionalnog susreta ostvareni su u potpunosti. Braća i Sestre iz više zemalja, ujedinjeni stremljenjem ka slobodi i ispunjeni bratskom ljubavlju, proslavljaju na zajedničkoj trpezi završetak Rada i dogovaraju se o periodičnom okupljanju, radi razmene saznanja o delovanju internacionalizma.

Stvaranje globalnog „sela“

Vreme razvijenog, tehnološkog kapitalizma vreme je novog pojma – globalizacije. Globalizacija je pojam koji se koristi za opisivanje promena u društvu, kulturi i svetskoj ekonomiji, koja vodi do dramatičnog porasta međunarodne trgovine i razmene ljudima i idejama. Globalizacija se kao termin, posmatra pre svega sa gledišta ekonomije, gde se u prvi plan stavljaju njen učinak na liberalizaciji i razvoju slobodne trgovine. Ali uprkos tome, globalizacija obuhvata mnogo više aspekata društva: zblizavanje različitih delova sveta, veći protok i razmenu pojedinaca i ideja, uzajamno razumevanje i prijateljstvo među različitim stanovnicima zemljine kugle. Sa takvim saznanjem, a zahvaljujući brzom razvitku elektronskih medija - radija, televizije i interneta, Markonijeva era na Zemlji konačno zamenjuje Gutenbergovu, odnosno nastaje era „globalnog sela“.

Samim tim Balkan, kao probuđeni deo sveta teži priključenju „globalnom selu“

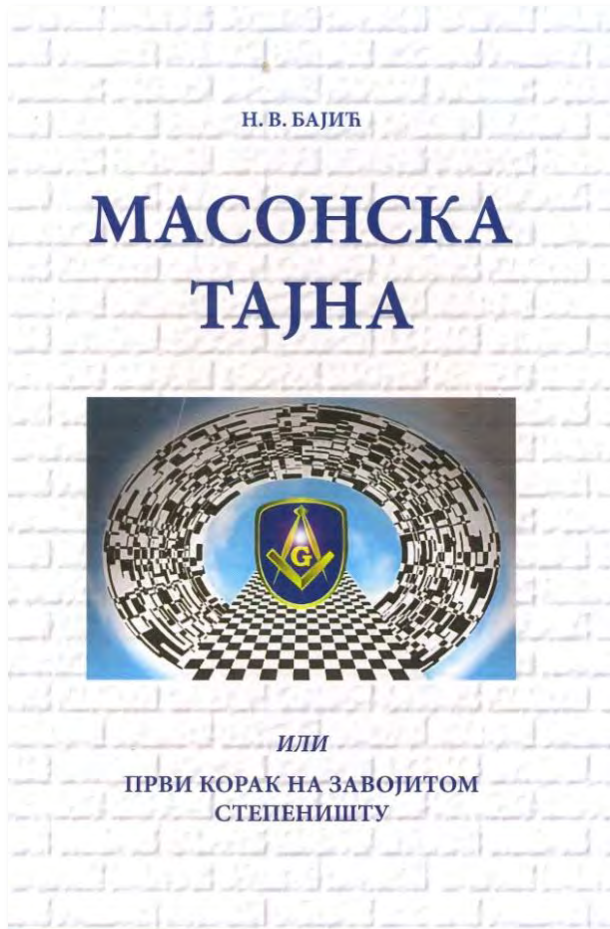
Zbog izolovanosti u kojoj Srbija na Balkanu živi u godinama s kraja prošlog i početka ovog veka, sa nacionalnom svesću utemeljenoj na elementima jezika, religije, kulture i istorije, Loža Singidunum Istok mogla je ostati samo grupa ljudi, koja deli „zajedničku tajnu“, mogla je ostati utamničena u svom identitetu. Ali, pošto u tom trenutku i na tom prostoru ona je prva i jedina Mešovita Loža, prisustvo i zajedništvo muškaraca i žena daje njenom radu sasvim specifičnu dimenziju i osigurava poštovanje, kako od strane muških tako i ženske Lože. S tim u vezi, sasvim prirodno, uspostavljena je ideja zajedništva i sloge unutar Lože, ali i sa ostalim Ložama, jer je sloga u osnovama Masonskog reda. Stav da se odnosi među članovima Lože, ali i svih ljudi na Zemljinoj kugli, moraju temeljiti na razumevanju, sporazumevanju i bratskoj ljubavi, mimo pojedinačnih interesa, različitosti pola, kulture, jezika i religije, baza je njene težnje ka budućnosti. Borba Mešovitog Međunarodnog Masonskog Reda da žene i muškarci budu ravnopravni i jednaki, vodjena je je skoro do pred sam kraj prošlog veka – više od jednog veka.

Pogled u budućnost

Loža Singidunum Istok se na svom putu razvitka u proteklom periodu isto susreće sa nekoliko bitnih problema vezanih za opstanak i dalji rad, ali istrajnošću i voljom svojih članova sačuvala je pozitivnu energiju, te u narednom periodu se nada snažnom duhovnom razvoju, znatnom povećanju brojnosti svojih redova, ali i proširivanju međunarodne saradnje sa bratskim Ložama širom Evrope, Azije, Afrike, Australije i Amerike. Njeni članovi smatraju da MMMR „Le Droite Humain“ kao Loža muškaraca i žena, proširena po celom svetu, gde su dve osnovne polovine ljudske populacije ujedinjene u jednoj zajednici, već je na putu da postigne svoj sledeći zadatak: Raditi protiv neprosvećenosti, ksenofobije, verske netrpeljivosti i svakakvim, filozofsvkim i konformističkim predubeđenima. Ideja po kojoj humani, prosveteni (rekli bi i prosvetljeni) ljudi uspostavljaju odnose bez obzira na polnu, nacionalnu, kulturološku, versku i istorijsku pripadnost, zagovaraju zajedništvo i slogu; nadvladuju etničke, međunacionalne i druge podele, nazvana je kosmopolitizam i pravi je zadatak Obedijencije u bliskoj i daljoj budućnosti. Pretvaranje u značajni radni faktor energiju, koja se radja zajedničkim radom i bratskom ljubavlju masona DHI svih zemalja ovog sveta, temelj je vizije budućeg razvitka MMMR „Ljudsko pravo“ - za dobrobit čovečanstva. To je ideja o putu ka kosmopolitskom društvu.

Br. Lj. I.

MASONSKA TAJNA

Nenad Bajić

Svaka Velika Loža, zarad upućivanja zainteresovanih i kandidata, objavljuje male brošurice i knjižice sa osnovnim objašnjenjima o tome šta je Slobodno Zidarstvo, uz kratka objašnjenja osnovnih tema i principa, obično odgovarajući na često postavljana pitanja, koja obitavaju u umovima profanah.

Knjiga "Masonska tajna" (u produžetku nazvana i "Prvi korak na zavojitom stepeništu") Nenada Bajića je praktično velika usluga svim obojedijencijama na tlu Srbije, budući da ima ulogu opšteg informatora o suštinskim sadržajima Masonerije.

Knjiga na jasan način daje izjave o tome šta znači biti mason, šta je masonerija, šta je loža, šta se i događa u loži, šta je "stepen", šta je to "tajanstveno" u masoneriji, da li je Slobodno zidarstvo sekta ili religija, zašto se koriste rituali i simboli. Bitan deo sadržaja predstavljaju dva segmenta, u prvom Bajić definiše da postoji izvesna trostrukost u pripadnosti Bratstvu - jer Braća žele da učine nešto u sebi samima, žele da učine nešto u svetu i uživaju u društvu istomišljenika sa kojima mogu da na odgovarajuć način rade na onome što je Bajić postavio kao poentu, a to je obrazovanje. Obrazovanje sebe kroz slobodnozidarski nauk i obrazovanje sveta kroz primenu tih naučenih principa, te kako sami nismo u mogućnosti (najčešće) da podučimo svet, zajednički nastupamo u nameri dobročinstva.

Knjiga "Masonska tajna" predstavlja profanima i zainteresovanima za masoneriju iskazana pitanja koja su ujedno naznake o tome koji su uslovi da bi neko postao član bratstva, koji su uslovi i kako se uopšte postaje mason čime se jasno predupređuju sve fame, mističnosti i nejasnoće koje su često zablude o našem društvu. Ono što je takođe obeležje ove knjige jeste kvalitet papira i štampe - ima se utisak da je napravljena da postoji hiljadu godina, a s obzirom na celokupan utisak - kao knjiga koju preporučujem kao zlata vrednu, to ona i zaslužuje.

Bitan sadržaj knjige čine slike i ilustracije. Ona ih je bogata i svako ko "kuca na vrata" masonerije i ko ima želju da krene "zavojitim stepeništem" može da se (makar inicijalno) upozna sa izgledom kecelja, simbola, a pogotovo sa raznovrstošću izgleda i uređenja masonskih hramova širom sveta. Izuzetno je i videti jedan masonski hram koji postoji u samom Beogradu, a koji je u celosti uređen i dizajniran u stilu staro egipatskih hramova.

Ova knjiga Vam hoće spomenuti i šta je to "Masonska tajna" - ali i mi svi znamo da čitanje knjige jeste jedna stvar, a masonski Rad i življenje te "Tajne" jeste druga.

Br. S.Š.

BROJ TRI

Tri Konfučijeva aksioma:

- „1. Ako želiš sebe da uzdigneš, uzdigni druge
2. Ne čini drugome ono što ne želiš sebi

3. Plemeniti čovek razume ispravnost, mali čovek razume korist.“¹

Poš.: St.: i Vi sve moje SS.:

Broj je simbol sa posebnim svojstvima koja izražavaju ideje, sile, zbivanja i razumevanja. Brojevi su vanvremenski i objektivno dati. **Klinasto pismo i hijeroglifi** sadrže tu vanvremensku simboliku brojeva. Oba pisma zahtevaju mentalno ali i duhovno angažovanje za tumačenje i osmišljavanje. **Staro-Egipatsko trojstvo**: BA, AH i KA je brojčano-slikovni prikaz ljudskog bivstvovanja u sveopštoj podeljenosti i beskonačnosti.

U **vavilonskoj, hinduističkoj i pitagorejskoj** tradiciji brojevi su temeljni principi na kojima se zasniva celokupna objektivna stvarnost. Sveopšta proporcija i harmonija svega postojećeg, po ovim tradicijama je **svet brojeva** izjednačen sa **svetom razuma**. Brojevi su tako **simbolički kvaliteti**.

Po **Pitagori**, sve je raspoređeno prema brojevima, koji su kvantitativni i kvalitativni. Za **Platona** „brojevi su harmonija svemira“ tj. suština kosmičkog i unutrašnjeg sklada. Tumačenje brojeva za njega je najviši stepen saznanja a sam broj je sredstvo spoznaje. Za **Aristotela** broj je „ishodište“ tj. supstanca svih stvari. Brojevi se dele na „neparne“muške i „parne“ženske, pa po **Plutarhu** „nebeskim bogovima žrtvuju neparno a zemljanim parno“.

Po **Hindu** verovanju, brojevi su primarna supstanca svemira. Za **sv. Avgustina** „broj je arhetip apsolutnog“. **Acteci** su brojevima pridavali kosmičko značenje. Svaki broj je povezan sa jednim Bogom, jednom tačkom u prostoru, sa dobrim i lošim uticajima.

Kineska tradicionalna numerologija ovekovečena je u **Ji Dingu** – knjizi promena, koja datira čak iz trećeg milenijuma p.n.e. Ova Knjiga brojčano-geometrijskim simbolima odgoneta **makro-mikrokosmički sklad**. Kombinovanjem celih i prekinutih linija sastavljaju se **trigrami**. Tri linije čine jedan trigram. Dva trigrama čine heksagram kojim se zasniva predskazanje. Svaki od 64 heksagrama sastavljen je od dva trigrama tj. dva puta po tri

linije i ima svoje **ime, značenje i tumačenje**. Cele linije označavaju **JANG** kao simbol nebeskog, aktivnog, pozitivnog, muškog i svetlog. Prekinute linije **JIN** simbolišu zemaljsko, pasivno, negativno, žensko i tamno. Obe linije, jin i jang imaju istu važnost i jednake uloge u postojanju pa je njihova povezanost kroz **tri** izraz jedinstva, usklađenosti i objektivnosti.

Za **Boatjea** vrhunska spoznaja postiže se brojevima a za **Nikolu de Kiza** samo uz pomoć brojeva možemo se približiti božanskim istinama. Po **Sv. Martinu** brojevi su vidljivi omotači bića: fizičkog i duhovnog. Brojevi su **ideje i kvaliteti**. Predmet geometrije nisu prostorne količine nego sklad oblika. Stvorovi su brojevi zato što su proizašli iz **načela** – jednoga i vraćaju se načelu kao broj **jednom**. Bog je u svemu kao što je **jedno u brojevima**.

Svaki broj ima svoju skrivenu snagu i dejstvo. Reč i znak broja kada se izgovore izazivaju nevidljive i prisutne sile. Po **fulskom predanju**, moć broja je veća od moći reči jer je reč objašnjenje znaka a broj je njegov skriven koren. **Kant** definiše broj, kao jedno koje nastaje sintezom mnogostrukog. Po njemu izvor broja je razum kao božanski duh u večnosti. Po **Viktoru Igou** „Čovek je izabrana cifra, uzvišena glava broja“.

U matematičkoj teoriji poznati su pokušaji pronalazjenja **zlatne proporcije** i **zlatnog broja**. Geometrijska zlatna proporcija dobija se deobom dužine na dva nejednaka dela pri čemu se manji deo odnosi prema većem kao veći prema celoj dužini. To je broj **1,618**. U aritmetici približan ekvivalent „zlatnog broja“ je odnos **3 prema 5**. Po nekim mišljenjima zlatni broj i proporcija nalaze se u prirodi i umetničkim delima kao što su **piramide** i Partenon.

3 (tri) je broj, numeral i ime glifa² koji predstavlja taj broj. To je prirodni broj koji sledi posle 2, a prethodi broju 4. **Prirodni brojevi** su svi celi brojevi od nule tj. bilo koji broj prirodnog niza. Niz prirodnih brojeva je 1,2,3,...Svi članovi niza prirodnih brojeva čine **skup** prirodnih brojeva. **Teorija brojeva** bavi se proučavanjem osobina celih tj. prirodnih brojeva.

² *Glif je šara, grafički oblik, koju prepoznajemo kao znak u određenom sistemu pisanja. Taj znak može biti slovo, cifra, interpunkcijski ili specijalni znak. Glif je spoljašnje lice karaktera (slova, cifre, znaka). Po drugoj definiciji karakter je pojam predstavljen glifom.*

¹ *Doroti I Tomas Huber, KONFUČIJANIZAM, Čigolja, 2002.*

U matematici broj tri je **prvi neparan prost broj**. Brojevi deljivi sa 3 u decimalnom brojnom sistemu imaju zbir cifara deljiv sa 3. Pravilo deljivosti sa 3 dozvoljava obrtanje i permutaciju brojkli a broj i dalje ostaje deljiv sa 3^3 . Broj 3 je osnova brojnog sistema koji se zove **trinarni**. Broj 3 je jedini ceo broj između broja **e** i broja **pi**.

U **fizici**, rezultanta spajanja tri elementa je ravnoteža. Bela svetlost je sastavljena od **tri osnovne boje**: crvene, plave i zelene. U hemiji, atomski broj elementa **litijuma** je 3. U **filozofiji** tri je najmanja grupa u kojoj se može izraziti većina pri izboru između dve mogućnosti.

U **religijama** trojstvo je izraz sigurnosti i ravnoteže. U **Hinduizmu** očituje se kroz tri boga: Bramu, Višnu, Šivu a u **Hrišćanstvu** kroz Sveto Trojstvo. U **Pravoslavlju** trojstvo je najočitije u **IPOSTASU**, koja označava ono što je zajedničko u sva tri lica Svete Trojice: Oca. Sina i Svetog Duha. U **Katoličanstvu** vera u jednog Boga – jednu suštinu nalazi se u tri jednaka tj. u trima savršenim licima. U Poslanicama po Matiji pripoveda se o **tri zoroasterska sveštenika** – magija koji su "videći jednu zvezdu na Istoku", došli da obožavaju božansko dete u Vitljemu.

Po **Kabali** sve nužno postoji kao trojstvo koje čini jedno. Duša čovekova je trostruka i čini jedinstvo osećajnog, umnog i psihičkog života. **Taoizam** prepoznaje tri neba, tri čista bića i harmonični spoj u trojstvu: tela, uma i duha. Spoj trojstva u TAO-u, ostvaruje se kroz tri životna principa: samodisciplinu, samosvesnost i samokontrolu a u cilju očuvanja „tri blaga“ ljudskog života: vitalnost, energiju i duh. „Tao rađa jedno, jedno rađa dvoje, dvoje rađa troje, **troje rađa sve što postoji**!“. **Sintoizam** „deli“ večni univerzum na tri dela: nebo, srednji deo i more iz koga izranjaju tri kami-ja. **Konfučijanizam** se zasniva na tri koncepta rituala, ispravnosti i čovekoljublja.

Staropersijsko učenje razlikuje trijadu dobra (dobra reč, dobro delo i dobra misao) i trijadu zla (zla reč, zlo delo i zla misao). Sistem trojstva koje je uspostavio i kanonizovao **Zaratustra** ljude svrstava u tri kategorije: dobre, unekoliko dobre, u odgovarajućoj meri zle i samo zle. Zaratustrino sveto trojstvo su: Ispravno Mišljenje, Ispravno Govorenje i Ispravno Postupanje. Proroci **Mazdajsna religije** (Džamšid, Zaratustra i njihovi sledbenici), težili su da žive skromno i iskreno kako bi ostvarili trojstvo: Istine, Ljubavi i Lepote.

U **psihologiji** broj tri je seksualni simbol. Na **pojmovnom planu**, tri kao trojstvo je sveprisutno: aktivan-

pasivan-neutralan, razum-**mašta**-inteligencija, majka-otac-dete, privlačnost-odbojnost-stabilnost.

Broj 3 je naročito izražen u **geometriji** U izvornom smislu geometrija je grana matematike koja se bavi projektovanjem **prostornih oblika**: tela, površina, linija i tačaka u **tri dimenzije**. Kolevka geometrije su **Vavilon** i antički **Egipat** kod kojih je bila razvijena kultura premeravanja zemlje zbog religioznih obreda i konstrukcija žrtvenika, potrebne površine zemlje, zapremine sudova i ostava za žetvu. Na antičkom Istoku geometrija je „zemljomerstvo“ a Zemlja je „**pra-majka**“ kao **pramaterija**. Baveći se merenjem tla i upražnjavanjem žrtvenih oblika oni su tragali za **osnovnim** ontološkim i kosmološkim **odgovorima**.

Stari Egipćani su prvi приметili da **jedan trougao ima 3 ugla** pa da tako i svaki drugi trougao ima 3 ugla. Iz te konstatacije zaključili su da svi trouglovi imaju 3 ugla. Na primeru trougla formulisana je **indukcija** i **aksiom** kao osnovna vrednost. **Talesova teorema** proizašla je iz Egipatskih geometrijskih i astronomskih zaključaka o sumi uglova u trouglu i upisanom uglu u krug. **Pitagorejci** su kasnije zaključili da je zbor uglova u trouglu 180 stepeni, otkrili prvi, treći i četvrti stav podudarnosti trougla i **Pitagorinu teoremu**: ZBIR KVADRATA NAD KATETAMA U PRAVOUGAONOM TROUGLU JEDNAK JE KVADRATU HIPOTENUZE. **Platon** je pridavao veliki značaj sistemu i osnovama geometrije. U antičkoj Grčkoj, geometriju je sistematizovao **Euklid**. Raspadom antičke Grčke, razvoj geometrije preselio se u zemlje **arapskog Istoka, srednju Aziju, Kinu i Indiju**. Geometrija je u starim filozofskim sistemima bila jedna od sedam plemenitih veština i nauka.

Broj tri je sadržan i u jednom od navažnijih simbola Hindu tradicije, u jednosložnoj reči **aom (om)**. Zvuk OM, rastavlja se na **tri elementa**: A,O,M. Ovi elementi upravljaju brojnim trojnim deobama: tri Vede, tri stanja budnosti, tri doba, tri sveta, tri stanja ispoljavanja, tri elementa, tri težnje, tri boga, tri moći...Om je slika reči i **stvaralački neprekidni zvuk**. Om je oslonac duhovnog ostvarenja koje je od najveće važnosti. Hrišćanski ekvivalent budističke mantre nad mantrama je **Ave**.

U masonskom „učenju“ i ritualima, **broj tri** ima posebno simboličko značenje. Inače, simbol broja tri poklapa se sa **simbolizmom trougla**. Reč **tri**, kao jedan + jedan + jedan, ima dvojnu simboliku: **ternarnu** (podeljen na tri) i **trinitarnu** (koji ima tri elementa). **Tri tačke** u obliku trougla (:) su masonska skraćenica. U nekim ložama masonski pozdrav je **3 x 3**.

U spekulativnom smislu broj **tri i trougao** simbol su nevidljivog i objektivnog **Duha**. Položaj trougla na masonskim keceljima označava jedan od tri stepena samospoznaje. Mudrost je razumevanje **jedinstva u trojstvu**. Uzdignuti trougao na kecelji

³ Ako je u broju 1389 zbir brojkli $1+3+8+9=21$, a 21 je deljivo sa 3, znači i da je 1389 deljivo sa 3 kao i 9831, 1893 i 3981.

učenice pokazuje da je **trojnost struktura** dostupna čovekovom razumevanju ali da je učenički nivo znanja nedovoljan. Istrajnim obrađivanjem sopstvene neuređenosti, učenice mogu da spoznaju **jedinstvo trojstva u trouglu mudrosti**.

U operativnom smislu, broj tri, **trougao, šestar, uglomer i drugi izvedeni simboli trojstva** su osnovni alati „**Geometrije**“. Ti geometrijski alati omogućavaju samospoznaju, kao razumevanje sopstvene suštine i u funkciji su postizanja i spoznavanja univerzalnog, vanvremenskog i božanskog.

Prelazak iz neupučenog, profanog sveta odvija se preko **tri stepenika**. Oni predstavljaju materijalni, astralni i mentalni nivo i **trojnu podelu ljudskog bića** na telo, dušu i duh. Učenik svoj masonski život počinje kao prirodan i neobrađen kamen. Uz pomoć masonske discipline, simboličnih i operativnih alata „geometrije“, učenik neprekidno radi na **savladavanju tri simbolična stepenika**.

Masonski rad počiva na broju tri. **Tri upravlja ložom** koja je „prava, savršena i regularna“. **Tri su osnovna stepena masonerije**: učenik, pomoćnik i majstor. Masonski učenik ima **TRI GODINE**.

Na istoku Hrama **u trouglu** su raspoređeni delta sa svevidećim okom tj. Veliki Neimar Svemira, Sunce i Mesec. Radovi u masonskom hramu odvijaju se uz **tri velike i male svetlosti**. Tri velike svetlosti su: SVETA KNJIGA kao moralni zakon koji povezuje sve ljude, „uglomer“- Vodeni Trougao: kao ljudski zakon koji rukovodi njihovim delima i „šestar“- Vatreni Trougao koji simboliše pravilnost i tačnost. Tri male svetlosti su: SUNCE, MESEC I STAREŠINA LOŽE. Tri velike svetlosti mogu se spoznati samo pomoću tri male. **Tri plamena stuba oko „tapisa“** simbolišu MUDROST, SNAGU I LEPOTU kao **trojstvo svojstava duše** izniklih iz masonskog neprekidnog rada i discipline.

U ložu se ulazi sa **tri koraka Tri mastora rukovode** radom lože. **Tri puta se kuca** alatima majstora. BRATSKI POLJUBAC – **AKOLADA** realizuje se sa **tri tapšanja** desnom rukom na levo rame. Škotski Usklik izvodi se sa **tri HUZZA!** HUZZA! HUZZA! i izgovaranjem uzvika – **trostuke maksime**: SLOBODA- JEDNAKOST-BRATSTVO.

Kod rituala inicijacije prvog stepena kandidati se susreću sa brojem tri već u „kabinetu razmiljenja“ – **tri kupe** koje sadrže: živu, so i sumpor. Masonski kandidat treba da ispunjava **tri uslova**: DA JE SLOBODNA LIČNOST, DA JE DOBROG VLADANJA I DA TRAŽI PRIJEM „KUCANJEM“ NA VRATA HRAMA. **Tri su dužnosti** na koje se obavezuje masonski kandidat prilikom inicijacije: ČUTANJE, PRIMENJIVANJE DOBRIH VRLINA I UPRAVLJANJE PREMA OPŠTIM STATUMA SLOBODNOG

ZIDARSTVA Pretendenti za masona prolaze kroz **tri putovanja**: VAZDUH, VODU I VATRU. Svako od tri putovanja odvija se kroz **tri kruga**. Kod trećeg putovanja pretendentova desna ruka **tri puta prelazi preko plamena**. Poštovana starešina neofite proglašava masonskim učenicima sa **tri poruke**: JA VAS STVARAM, JA VAS PRIZNAJEM, JA VAS ČINIM.

Prvi učenički rad kod inicijacije su: **TRI UDARCA PO GRUBOM KAMENU KOJA ČINE TROUGAO**. Kod traženja Svete Reči **odgovar učenice sadrži tri dela**: NE ZNAM NI DA ČITAM NI DA PIŠEM, ZNAM SAMO DA SRIČEM, DAJTE MI PRVO SLOVO A JA ĆU VAM DATI SLEDEĆE.

Trojstvo je prisutno i u masonskim devizama. Osnovna masonska deviza: **dobro misliti, dobro reći, dobro raditi**, predstavlja trojstvo misli, reči i akcije kroz simbole šestara, ugaonika i lenjira. **Broj tri** sadrži dva značajna simbola: **broj i tri**. Oba simbola otvaraju složena kosmološka, ontološka i gnoseološka pitanja. U **masoneriji** ovi simboli su značajni jer otključavaju **višekrilna vrata** ljudskog bivstvovanja i saznanja. **Ispred i iza** tih vrata, u oba smeru, računaju se putevi raznovrsnih verovanja i religija.

Iza vrata, u našim hramovima radimo tražeći zajednički koren religioznih raznovrsnosti, imanentni **broj** našeg bivstvovanja - **sušastvenost**.

U razgranatom korenu verovanja i religija, posebno se izdvaja **3x3 moćnih korena Pitagorinih prostih brojeva i 22 Mojsijeva staro-hebrejska znaka**. Iz jakog korena izvlači se moćno i isprepletano stablo drveta saznanja, koje rađa razvijenu krošnju sa plodovima „pravog“ znanja o **broju**. Kroz drvo saznanja, **broj tri** realizuje svoju „zidarsku“ punoću i vanvremensku smislenost.

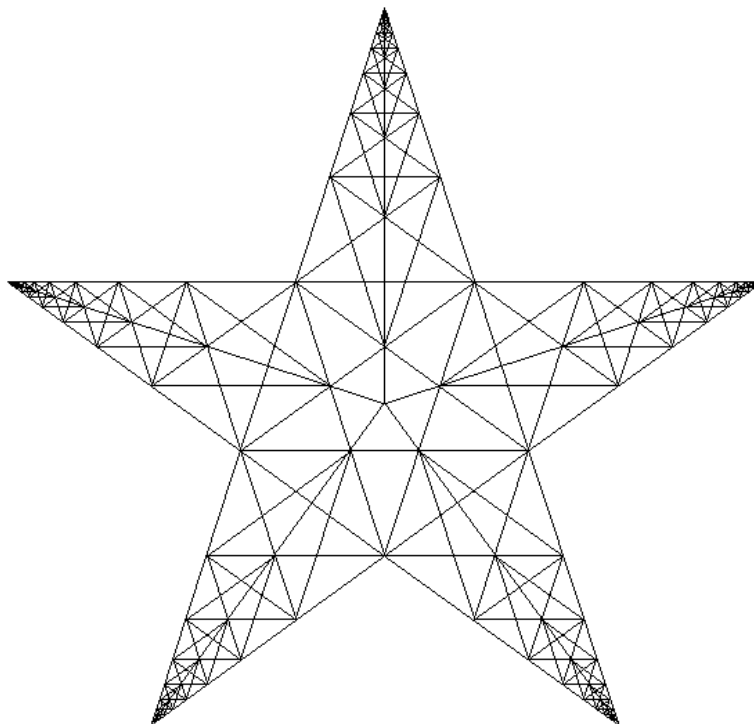
„I reče Bog NEKA PROKLJA ZEMLJA ZELENILOM – TRAVOM SJEMENITOM, STABLIMA PLODONOSNIM KOJA, SVAKO PREMA SVOJOJ VRSTI, NA ZEMLJI DONOSE PLOD ŠTO U SEBI NOSI SVOJE SEME. I BI TAKO. I NIKNE IZ ZEMLJE ZELENA TRAVA ŠTO SE SJEMENI, SVAKA PREMA SVOJOJ VRSTI I STABLA KOJA RODE PLODOVIMA ŠTO U SEBI NOSE SVOJE SEME, SVAKO PREMA SVOJOJ VRSTI. I VIDE BOG DA JE DOBRO. Tako bude večer, pa jutro – DAN TREĆI.“⁴

Rekla sam!
Sr.S.P.-V.

⁴ Biblija, *Knjiga postanka*, prvo petoknjžje.

PET

Poš.: St.: i Vi sve moje SS.:

I reče Bog „Nek povrvi vodom vreva živih stvorova, i ptice nek polete nad zemljom, svodom nebeskim“ I bi tako. Stvori Bog morske grdosije i svakovrsne žive stvorove što mile i vrve vodom i price krilate svake vrste. I vide Bog da je dobro. I blagoslovi ih govoreći "Plodite se i množite se i napunite vode morske! I ptice neka se namnože na zemlji" Tako bude večer, pa jutro – dan peti.

Brojevi izražavaju količine, ideje i simbole. Po numerologiji, brojevi imaju sopstveni život i kompleksno predstavljaju naše živote. Rut Drejer⁵ se pita: "Da li smo mi samo brojevi ili su brojevi, jednostavno, mi?". Pozivajući se na Pitagoru,

Rut podseća da su brojevi osnovni principi svih stvari i da se u brojevima mogu sagledati počeci univerzuma i njegovih krajnjih oblika. Elementi brojeva su elementi svega postojećeg a čitav univerzum je jedna proporcija ili broj.

Kroz istoriju, PET se vezuje za svetost, sreću i savršenstvo. To je i broj boginja Ištar i Venere. Gete je opisivao PET kao " *Lepi, neparni i sveti broj*". U odnosu na broj šest koji predstavlja makrokosmos, broj Pet je mikrokosmos i oni su istoj srazmeri kao individualni čovek prema univerzalnom čoveku. Pet neprekidno teži ka šest, koji je i poslednji dan Božijeg stvaranja Sveta.

Za simbolizam Pet je princip poretka, sadržan u *Pentagramu*. Kada je Pentagram jednim vrhom okrenutim naviše, u njega se može upisati čovek sa uspravnom glavom i ispruženim nogama i rukama. Kod *katarskog* puta posvećenja, poslednji ispit se polaže u pećini na čijem je zidu iscrtan pentagram. Kandidat je morao da mu pristupi raširenih nogu i ruku sa uzdignutom glavom

⁵ Moć brojeva, Babun, Numerologija, Beograd, 2007., str.16

a u skladu sa pet vrhova pentagrama. Veličanstvenim ritualom dostizao je posebno stanje svesti, zbog kojeg se smatralo da je nepobediv i da " *Niko na svetu nije bio u stanju pobediti tajanstvenu snagu koju je postigao*".

Prisutna su verovanja da je pentagram jedan od ključeva koji otvaraju vrata najčuvanijih tajni. Prvi hrišćani smatrali su pentagram simbolom Hrista, alfe i omega, početka i kraja. Za alhemičare, petokraka zvezda je metafora za suštinu – bit stvari, peti element, vatreni eter ili Sveti Duh. Prema drevnim magijskim učenjima, pentagram se mora nacrtati jednim potezom ruke jer se po alhemijskom pravilu „*započeti rad na jednom velikom delu ne sme prekinuti*." S krakom smerenim na gore, pentagram je znak Kabale i simboliše prirodu i mikrokosmos tj. znanje i duhovnu evoluciju. Kod pitagorejaca i gnostika pentagram je „omogućavao“ sticanje magijskih moći. Okrenut naopako, sa dva kraka na gore, označava „*Veštičino stopalo*“ a posebno je „opasan“ ako se nalazi u polukrugu.

U slobodnom zidarstvu PET je simbol drugog, pomoćničkog stepena. Po Virtu, kroz PET koje je 3+2, „ogleda se suština stvari“. Prethodni broj 4, simboliše četiri elementa koji usklađuju sile materijalnog sveta. Da bi ove snažne sile čovek uskladio, mora da razvija u svojoj ličnosti – princip jači od njih. Inicijacijska iskušenja su borba materijalnih sila sa principima ličnosti. Kad princip nadvalada materijalne sile, on prerasta u peti suštinski elemenat, čime prestaje staž učenika i počinje staž pomoćnika.

Propusna lozinka za prelaz sa učeničkog na pomoćnički stepen je „Šibolet“. Na staro-hebrejskom, *ŠIBOLET* označava klas žita koje simboliše brojnost i mnoštvo zrna u klasu ali i rečni tok kao neprekidnost i trajnost. „Šibolet“ sadrži bukvalno i simbolično značenje. U bukvalnom smislu, svaki stepen podrazumeva ponovnu proveru. Što je stepen viši to je provera dublja i prezivnija. Jedno zrno u klasu može u klici ali i u kasnijem razvoju da sadrži, poprimi ili prikaže skrivenu manu. Zbog jednog pogrešnog zrna, ceo klas može da zastane u svom razvoju a uz njega i sva susedna klasja. Ni jedno zrno, ni jednog klasa nije beznačajno. Svako je važno, kao i svo zrnevlje u beskrajnom pšeničnom polju. Jer, žito nas hrani i održava u životu. Skrivena mana jednog zrna može da bude vidljiva ali i pritajena. Najteže, često i nepremostive skrivene mane jednog zrna, prikažu se u punoj zrelosti zrna, pre ili posle kosidbe. Takva pritajena zrna, smeštena sa zdravim zrnevljem u amabrima koji obezbeđuju hranu zimi, mogu da unište celokupnu LETINU i unište veliki uloženi RAD vrednih domaćina. Posebno je uočljivo da celokupan klas žita formom svoje stabljike i izraslinama obezbeđuje odbranu svakog svog zrna, kao i celog klasa, od spoljnih nepogoda. Istovremeno ova forma stabljike klasa obezbeđuje samostalan i autonoman razvoj svakog zrna na njenoj stabljici. Drugim rečima, moguće je da samo zrno u svojoj klici „sadrži“ skrivenu i neočekivanu manu pa će takvo zrno u bezbednim uslovima koje mu pruža forma stabljike klasa, tu manu sa sobom nositi i razvijati

u svojoj opni. Zrelošću žita i pucanjem opne, mana postaje vidljiva i štetna.

U simboličnom smislu *ŠIBOLET*, opisuje svakog od nas i naše duhovno stanje. Mi smo taj klas usađen blizu potoka koji ga hrani. Duhovno rastinje završava se učeničkim stažom tj. zrnom koje dozreva. Ova propusna reč podseća i opominje da se prave karakteristike ličnosti prikazuju u spontanim detaljima i manirima. Velike reči, dela i zakletve mogu biti neiskreni i neusklađeni sa PRAVOM ličnošću. Sopstvenih mana ličnosti često nisu svesne. One se prikažu NAMA SAMIMA i drugima kroz spontanu i nepripremljenu reakciju na neočekivan događaj. Taj potencijal sopstvenih i tuđih skrivenih mana je neizbežna realnost. Međutim, kad u našem Hramu, čista srca, oprezno, autentično i iskreno pravilno IZGOVARAMO reč lozinke sa značenjem koje nam je poznato, upoznajemo se i prepoznamo sami sa sobom i međusobno. Što je značenje lozinke dublje to je prozirnost veća. Klaus - Jirgen Grin⁶ smatra da je moto masonskog pomoćnika: „*pogledaj u sebe*“ da bi postao individua koja traži vrednosti. Takva individua više „NE SRICE“ - spremna je, POPUT DETETA, da uči prava SLOVA.

Kroz pet inicijacijskih putovanja pomoćnik se prvo upozorava da je za dalju obradu grubog kamena u glatku kocku neophodno upoznavanje sopstvene ličnosti. Otvarajući i koristeći svih pet čula: sluha, vida, dodira, ukusa i mirisa, pomoćnik otkriva suštinsku prirodu svoje ličnosti – prepoznaje se. Istraživanjem sopstvenih neravnina i izbočina pomoćnik ne odustaje od sebe već sam sebe upoznaje i ne zaboravlja se. Za zadobijanje i razumevanje moralne i intelektualne istine – samospoznaje pomoćniku je potrebno Pet novih alata: visak, libela, lenjir, poluga i pravougaoni lenjir. Bez tih alata nije moguće stabilno, poravnato, izbalansirano, precizno i ispravno građenje. To su alati kojima treba da izmerimo prave mere sebe samih i da spoznamo svoje pravo BIĆE.

Violter Lesli Vilšmurst⁷ smatra da mason na pomoćničkom stepenu: „ *Uči da mora da plati stare dugove svojim bližnjima i stare grehove ispravi, i (da) prima platu za prošle grehove zapisane u njegovoj podsvesti onom pisaljkom koja opaža i zapisuje sve naše misli, reči i dela, ...Jer svi smo mi ponekom dužnici za svoj sadašnji položaj u životu i moramo vratiti što dugujemo čovečanstvu – možda sa suzama ili sa jadom – pre nego što izravnamo svoj račun sa tom večnom Pravdom sa kojom težimo da se vežemo.*“

Visak i libela simbolišu našu vertikalnu i horizontalnu, dubinu naše samospoznaje i ispravnost rasuđivanja. Visak je prava KIČMA čoveka ispravnog DUHA i TELA, koja kao stablo drveta izrasta na zdravim korenima. Bogata krošnja takvog drveta

⁶ *Filozofija slobodnog zidarstva*, Electa, Duhovna akademija, Beograd, 2008. str. 33

⁷ *Značenje slobodnog zidarstva*, Electa, Duhovna akademija, Beograd, 2006. str. 121

saopštava: „*REKLA SAM*“. Uz pomoć viska i libele, platom od malo pšenice, čaše vina i šolje ulja, poravnavamo se sa bližnjima a pod pravim uglom i sa sveukupnim stvaranjem. Tako naše samograđenje može biti tačno, ispravno i duboko. Da bi ta mogućnost bila izvesnost, pravogovani lenjir nam definiše masonsku metodičnost, dužnost i moralnost.

Za završetak započetog dela samoizgrađivanja i proveru ispravnosti te građevine neophodno je produbljivanje znanja, kao *utemeljenog obrazovanja*. Znanje obezbeđuje zakonitost primenivanja masonskih načela: dobrote, tačnosti i istine, koje uz pomoć lenjira poprimaju odgovarajuću meru i autoritet.

Pomoćnik se upoznaje i sa ARHITEKTUROM i pet stilova građenja stubova: dorski, jonski, korintski, toskanski i kompozitni. Svaki čovek rođenjem nosi potencijal da bude stub. Mnogi su proživeli svoj život ne znajući da taj potencijal nose. Radnici koji su naučili da grade svoj stub uskladen sa arhitekturom velike Svetske građevine, ostavili su poruku i uputstva da stubovi podupiru svaku građevinu, da od njih zavisi stabilnost i istrajnost, i da su garancija opstanka. Svaki od pet, može biti kratak i masivan kao Snaga, vitak i graciozan kao Mudrost, elegantan i kitnjast kao Lepota.

Masonski pomoćnik uči da je istorija čovečanstva kamenolom koga „*pritisaka*“ i okružuje ogromna Svetska prašina bezbrojnih, raspadnutih stubova ljudskog vremenoplova. U tom tužnom prašnjavom prostranstvu, uzdiže se pet moćnih stubova vrhunskih arhitekata - POSVEĆENIKA: Mojsija, Pitagore, Sokrata, Isusa i Muhameda.

U ezoterijskom smislu „*posvećenik*“ potiče od grčkog *esoterikos* – unutrašnji. Ezoterično saznanje je ono koje se prenosi određenim adeptima isključivo usmenim putem. Prenošćenje saznanja ilmicira da je ono tajna za sve osim za odabrane – adepte. Osnova ezoterije nije namera ka neodabranima, već prenošenje saznanja ka unutra - odabranima. Svaki način izražavanja koji je prepoznatljiv samo odabranima je *ezoteričan*. Važan je transmisioni kod a ne formalni sadržaj poruke. Istorije civilizacija beleže stalnu i ponovljivu ezoterijsku potrebu, pa Genon uočava trajnu transmisiju – ezoteriju kao „*prvobitnu tradiciju*“. Našu pažnju trebalo bi zadržati i na konstatacijama: da sve ono što se prenosi sadrži „*jedinstvenu doktrinarnu tezu*“ identičnu svim vremenima i narodima. Permanentnost ezoterije u različitim vremenskim i prostornim uslovima, otvara pitanje univerzalnosti ovog fenomena - kao trajne transmisije znanja.

Poruka iz Jevandelja „*Ne bacajte bisere pred svinje*“ implicira hrišćanski tj. jovanovski ezoterizam i ideju da svako saznanje daje moć nad stvarima i bićima a naročito ljudima. Smisao ezoterijskog saznanja sadržan je u Rableovoj izreci da je „*Znanje bez savesti samo ruina duše*“ i da se moralnost ne uči, nego se primenjuje. Mojsije, Pitagora, Sokrat, Isus i Muhamed postigli su spoznaju ezoterijom i simbolišu duboko znanje i ispravnost u rasuđivanju i ponašanju. Istovremeno ovi POSVEĆENICI nisu zloupotrebili svoje moćno znanje da bi drugima vladali već da bi ga odabranima preneli. Širili su svoja „*saznanja*“

na istovetan način: simboličan a prepoznatljiv odabranima, jednostavnog izraza a sa dubokim porukama, istrajne misli i pred kaznom smrti i visokim moralnim primerom sopstvenog življenja. Ta znanja sadrže VIZIJU SVETA, VERU U PRAVO SAZNAJJE, JEDNAKOST LJUDI PRED ISTINOM i LJUBAV MEĐU LJUDIMA. Njihovo saznanje kao prosvetljenje i samograđenje je za svakog masona „*graditeljska*“ inspiracija koja podrazumeva duboku psihološku samoanalizu na putu ka prosvetljenju. Svih pet, povezuje i okolnost da su svoja „*znanja*“ stekli na Biblijskim prostorima Egipta i Bliskog Istoka - isposništvom, u samoći – na vrh brda, u nekoj pećini, u otvorenoj pustinji - NOĆU. Znanje su stekli „*prosvetljenjem*“.

Prolazi mi kroz glavu Biblijska priča o slepcu kome je Isus vratio vid. On, duhovni i mentalni slepac *progledao je*: video je „*pravu svetlost*“ - shvatio je i spoznao! I Biblijska legenda o Avelju i Kainu sadrži skrivene poruke za neupućene i formulu za ispravno zaključivanje. Onaj koji je mučno radio gledajući samo u Zemlju – napravio je GREH. Onaj koji je čuvao stado, mogao je da gleda i u Nebo i da „*pogleda*“. Stradao je jer je „*progledao*“.

Iz neke misaone pregregrade, nadovezuje mi se davno zaboravljena izreka Alberta Kamija: „*Treba postupati... kao da bi se telo otreslo ličnosti!*“ i poruka da „*je RAD ISTINSKA MISLIJA*.“ Pitam se, kakav bi Svet bio da je SLAVA RADU bila bazični moto odrastanja svih generacija unazad i zamislila neograničene dimenzije Mudrosti, Lepote i Ljubavi. Rastužila me pomisao na beskrajnu kolonu bivših neobrađenih kamenova sveistorijskog kamenoloma i neproporcionalno vremenu trajanja – malobrojnost ličnosti koje su ostavile civilizacijski trag. Rad je simbol univerzalnog ali i sopstvenog gradilišta. Sto je masonski stepen viši to je rad sadržajnije, temeljniji i smisleniji. Radi se da bi se izgradilo, obradilo, uklopilo. Ovaj rad je neprekidan: *gradi se od jutra do večeri, od izlaska Sunca na Istoku do njegovog zalaska na Zapadu*. Rad čekićem i dletom je završen za građenje sopstvenog hrama dodaju mi se novi i precizni alati. Oblikujem se radom koji je produktivniji i prikladniji novim alatima, prirodni materijala koji obrađujem i jasnim odgovorom na pitanje: zašto radim to što radimo? Ako je slobodno zidarstvo „*religija rada*“ onda je „*nagrada*“ za ovaj filigranski rad vraćanje duga pre svega sebi. Platiću i biću bogatija! Takav rad pobedio je u prošlosti i na dobrobit je budućnosti i zato : „*SLAVA RADU!*“

Kroz pet inicijacijskih putovanja otvaraju mi se pet značenja slova G u plamtećoj, zvezdi – pentagramu: *Geometrija, Gravitacija, Generacija, Genije, Gnoza*. Prvi i peti od pet značenja, upućuju na temeljno izučavanje Geometrije. To izučavanje, pretpostavka je samospoznaje. Po Pitagori brojevi nisu merne vrednosti, nego suštinsko jezgro realnih stvari a Geometrija je slovo G u „*plamtećoj zvezdi*“. Istina tj. pravo saznanje nije moguće bez razumevanja geometrijske nauke. Pitagorin trougao sa katetama 3 i 4 i hipotenuzom 5 je harmonično-spekulativni simbol slobodnog zidarstva i mera stremljenja ka harmoniji. Iz Pitagorinog trougla može se konstruisati kocka, uglomer i krst. Pitagorina

„sveta“ matematika je nauka o brojevima i tajni svih nauka - simbol približavanja tajnama stvaranja „svemoćnog graditelja svih svetova“. Duh geometrije prožima svako masonsko istraživanje. Poznavanje geometrije preduslov je formiranja masonskog duha, saznanja i mesta našeg individualiziranog kamena u istinskoj i svrsishodnoj građevini.

U profanom životu čula su nam najčešće usmerena ka spoljnom svetu – drugim ljudima, stvarima i događajima. To što ih čujemo, vidimo, dodirujemo, okusimo i mirišemo ne znači da smo ih zaista i videli, dodirnuli, čuli, okusili i pomirisali. Naših pet čula, svakodnevnim i dugotrajnim korišćenjem „stekla“ su inerciju. Ova inercija kod profanih vodi u površnost i brzopletost ali i u ukalupljnost i „nedodirljive“ nametnute obrasce. Da li smo ikada obučavani za korišćenje naših čula? Da li se se sećamo prvih čulnih doživljaja? Da li se ikada vraćamo na već doživljen čulni doživljaj, preispitujući ga ili ga po inerciji, kao konačni utisak smeštamo u skladište našeg svesnog i podsvesnog?

Da postoji alatka ličnog vremeplova kroz čula, verovatno bi nas porazilo saznanje da smo bezbroj vrednih ljudi, pravih stvari i nadahnjujućih događaja potisnuli u skladište zaborava. Nismo se kao Leonardo da Vinci odricali beskorisnog dnevnog vremena zarad beleženja u dnevnik svega u svakom danu doživljenog i promišljenog. U svom brzom, ludom i često besmislenom trčanju pre sopstvenog vremena, učinili smo brojne i neoprostive greške i nepravde jer nismo videli ono u šta smo gledali, nismo čuli ono što je do nas dopiralo, nismo osetili svu silinu osećaja drugih, nismo memorisali miris leptira nad bulkom ni ukus prve zakržljale neprskane jabuke.

Osim nepravde učinjene drugima i prirodi koja nam je poklonjena da je čuvamo, napravili smo i veću nepravdu - nepravdu prema sebi samima, našem iskonskom, unutrašnjem JA. Da li koristimo sopstvena čula na sebi? Da li sebe vidimo ili se samo gledamo u odrazu ogledala? Da li sebe čujemo ili se samo drugima obraćamo? Da li smo se ikada osetili sopstvenim dodiranjem ili nam je važan dodir drugog? Kakvog smo ukusa? Kakav je naš ukus? Šta nam prija? Kako sami sebi mirišemo dok čitamo, jedemo, spavamo,...? Da li razmišljamo o svojim mirisima koje nudimo svima? Konačno, šta volimo a šta moramo, šta je prijatno a šta nametnuto, šta je nama odgovarajuće a šta ne,...? I ključno, da li sebe zaista volimo? Autentičan je onaj čovek, koji se ovim pitanjima pozabavio i na njih pružio PRAVI - ISKREN odgovor. Priznajem, ja nisam i nemam ih. Zato svojih pet čula stavljam pred sebe i proničem u njih. Nas dve, ona za sebe i ona po sebi, moraju da se upoznaju. Vreme je da se vratim KUĆI i poželim sebi DOBRODOŠLICU. Vratio me broj PET.

Kroz PET KORAKA, PET UDARACA i PET DODIRA U NIZU, ja pomoćnik star PET godina, stavljam desnu ruku na grudi i „obuhvatam“ svoje srce. Taj znak, je pristanak da mi i „grudi budu probodene ako postanem izdajica mason“. Za mene je ovaj „rukohvat“ srca dvoznačan. Po prvom, moje fizičko telo je moj „silom“ ograđen prostor. Ja se nalazim u sebi, dodeljivam „tvrdavi

od mesa“ u kojoj svaki organ ima periode rada i odmora. Srce je jedini organ koji za sve vreme trajanja našeg telesnog života nikad ne prestaje da radi. Istim ritmom i otkucajem omogućava pulsiranje našeg tela i protok naše životne tečnosti – krvi. U drugom, „ponuditi“ SRCE i POSLEDNJU KAP KRVI je najsnažnija masonska zakletva. Ta zakletva, izgovara se pred drugim masonima ali joj je pravo određište naše unutrašnje „ja“ sa porukom: BUDI PRAVI ČOVEK MASON ILI UMRI!

A kada je čovek pravi mason? Jedan anonimni brat preko Interneta⁸ odgovara:

„Kada može posmatrati reku, brda i daleke vidike sa dubokim osećanjem sopstvene malenkosti u velikom poretku stvari, a opet imati veru, nadu i hrabrost - izvore svake vrline.

Kada zna da je u dubini svoga srca svaki čovek tako plemenit, tako zao, tako božanski, tako đavolski i tako usamljen kao i on sam, i kada traga da upozna, da oprositi i da voli svakog svog ljudskog sabrata.

Kada zna kako da saoseća sa ljudima u njihovim jadima i, šta više, čak i u njihovim gresima - znajući da svaki čovek vodi tešku bitku sa mnogim izazovima.

Kada nauči da stvara prijatelje i da ih čuva, a iznad svega da bude prijatelj sam sa sobom.

Kada se može osetiti srećnim i uzvišenog duha pred sitnim kinjenjima života.

Kada ga zvezdama ovenčano drvo i bljesak Sunca na vodi prožmu kao pomisao nekog veoma voljenog i davno nestalog.

Kada može pogledati u blato kraj drumu i videti nešto osim mulja, i kada na licu najnesrećnijeg smrtnog sabrata može videti nešto osim greha.

Kada zna kako da se moli, kako da voli, kako da se nada.

Kada veruje u sebe, u svoga sabrata i u svoga Boga; u ruci mač protiv zla, u srcu zvuk pesme - srećan što živi, ali bez straha da umre!“

Rekla sam!

Sr.S.P.-V.

⁸ www.krstarica.com.- pretraživač

24 SATA OPSTANKA

Merilo fizičkog života je dan. 24 perioda od po jednog sata, u svojoj relativnosti njihovog odnosa, formiraju življenje sa jednim jedinim praci-ciljem: opstati! Bezbednost opstanka je ono čemu je živi svet, a tako i ljudsko biće, sa celokupnim svojim fizičkim ustrojstvom, itekako podređeno. Opstanak je zapravo obezbeđenje vremena koje je potrebno da živo biće obavi sve one radnje koje mu kupuju kontinuitet.

Budući da dan kao merilo postavlja pred čoveka večni dualizam, on ga koristi da što bolje odredi svoj položaj da bi mu to omogućilo da preživi opasnosti življenja. Dualizam dana i noći, svetlo i tama daju okvir u kojem čovek pronalazi i polaznu i završnu tačku.

Mi smo deca svetlosti. Njenom pojavom određujemo polazište dana, a njenim nestajanjem kraj jednog, a nastupanje drugog perioda. Vremenska relativnost ovih perioda u toku 365/6 dana formira fizički i mentalni svet ljudskog bića, dajući mesta svim onim umnim i fizičkim procesima kojima čovek pokušava da obezbedi svoj kontinuitet.

Iako radije ne bismo to priznali, ali bitni pokretač opstanka je strah. Pojavljivanjem svetla, procesom koji nam daje nešto vremena da započnemo pripreme za preživljavanje, nameće se nada, ali i strah i sumnja, da ćemo preživeti dan. Naravno, u civilizovanom svetu, koji je samo kulisa za ulogu koju treba da odigramo, sve izgleda delikatnije, ali je sirovost istine nepobitna: čovek treba da odradi sve na takav način da dobije priliku da preživi dan i da se, na njegovom kraju, povuče na zaslužan odmor. Savremen život je umnogome promenio načine na koji uređujemo odnose sa svojom okolinom i sveukupnošću onoga što fizički postoji kako u nama i oko nas, tako i u svemirskim dimenzijama. Dan je konstanta, kao što je to i smena svetla i tame. U svojoj, možda bahatoj, samouverenosti i bezgraničnom poverenju u sposobnosti rešavanja problema opstanka tehnologijom, čovek današnjice pomera odnose svetla i tame ali, u osnovi, dan i ovako ima dva perioda – vreme delanja i vreme nedalanja. Ovo prvo nam daje priliku da se izborimo za sebe, a ovo drugo da u tome uživamo, rezimiramo iskustva i pripremamo za sledeći početak.

Kako to funkcioniše u svakodnevnom životu? Iako se i to itekako menja, odvajkada su se ljudi budili izlaskom sunca. U zavisnosti od svog materijalnog položaja, a to je, u osnovi, značilo imati ili nemati hranu, vršili su se jutarnji rituali, čiji je centralni deo zauzimala hrana. Jelo se ne samo da bi se osnažilo telo za izazove dana koji je pred čovekom, već je prvi dnevni obrok bio ritualni obrok putem kojeg se ulazilo u svet neizvesnosti i izazova. Navike su se menjale kroz vekove i milenije, tempom koji je uvek bio u saglasju sa suvremenim životom, ali potreba izvođenja jutarnjeg rituala ostala je. U današnjem visoko individualizovanom,

usamljeničkom svetu, rituali pripreme za hvatanje u koštac sa danom koji je pred nama umnogome variraju, ali je suština ostala ista. Rutinske radnje i pokreti, stereotipija poznatih situacija ima za cilj da nas, kroz poznato, prilagodi nepoznatom.

Prevedeno na jezik realističnosti i materijalnog sveta današnji ce, bio bi to prvi obrok dana. Zapitajmo se od čega se on obično sastoji i koja je raznovrsnost namirnica koje se tom prilikom konzumiraju, u odnosu na dalje dnevne broke? Izbor je uglavnom stereotipanč jede se i pije uglavnom ono što i svaki drugi dan. Nema eksperimentisanja, raznovrsnosti, složenosti – ne samo zbog „nedostatka vremena“, već zato što je to obrok koji treba da bude jednostavan, direktan i jasan, bez dodatnih „funkcija“, takav da čoveka pripremi za opasnosti dana, da mu da snage, da ga smiri, da mu da vremena da se „presliša“, a sam da ostane neprimećen. To je glavni ritual koji nas uvodi u ložu bezbednosti. Zajedničko konzumiranje hrane, pogotovo među ljudima u istoj zajednici ili onima koji se osećaju lagodno u datom društvu, vrhunac je intimnosti. Ako bismo se lišili rituala jutarnjeg jedenja, ne znači da ne postoje drugi rituali koji imaju isti cilj – opuštanje i pripremu za izazove. Jutarnja kafa? Čitanje novina? Prijateljski i intimni razgovor? Slušanje omiljene muzike? Sitne rutinske i „ritualne“ pripreme?

Nakon toga se upuštamo, neki samouverenije, a drugi sa više bojazni, u vrtlog dnevnih dešavanja. U zavisnosti od mentalnih filtera koje smo stekli živeći u zajednici određenog tipa i usmerenja, naše lične angažovanosti i nasledenih osobina, obavljamo razne radnje za zadovoljavanje svojih neposrednih ili budućih potreba. Bez obzira kako to radimo, prelazak iz tame noći u svetlo dana daje nam potku za složeno tkanje dana. Sam rezultat nije toliko bitan, već je od suštinske važnosti sama činjenica da smo preživeli dan, a time dobili šansu da u sledećem periodu od 24 podeoka ispravimo ono čime nismo zadovoljni ili usavršavamo ono čime jesmo.

Koje je to doba kad čovek *oseti* da je opstao. Veče, noć, ponoć! Sretniji smo nego što smo bili na samom početku dana, kada smo se uputili u avanturu dnevnih izazova, čak i onda ako nije išlo onako kako bismo očekivali, tešeci se da nam je preostao barem još jedan novi dan. Skloniji smo da uživamo u blagodetima hrane u većem društvu, opušteniji smo, veseliji, radosni da nas je više onih koji su uspeali da savladaju napor koji im se na početku dana tako osionio nametnuo. Neko bi rekao: „Da, ali u čoveku je mnogo više od pukog opstanka“. Jeste, ima mnogo, a sve i više, načina da se opstane u ljudskom društvu, ali sve manje van njega.

Br. K.H.

BIOGRAFSKI PODACI DR. ADOLFA FELESA,

PRVOG SEKRETARA LOZE *JÖVENDŐ*, KASNIJE *BUDUĆNOST* - SOMBOR, U KOJU JE UNETO SVETLO 22. NOVEMBRA 1908. GODINE

(na osnovu originalnih dokumenata)

Ovaj tekst ima za cilj da prikaže administrativni slobodnozidarski postupak prijema novog člana i dokumenta u vezi prijema. Većina slobodnozidarskih venčića i loža na teritoriji Vojvodine, Srbije i Hrvatske, a koje su bile aktivne i nakon prvog svetskog rata, eventualno pod drugim nazivom, osnivane su krajem 19. i početkom 20. veka. i radile su pod zaštitom Simboličke Velike Lože Mađarske, neke na mađarskom, a neke na nemačkom jeziku, barem u prvim godinama po osnivanju. Slobodno zidarstvo na Balkanu, naravno, nastaje mnogo ranije, u 18. veku, pogotovo na teritoriji Hrvatske, ali su te lože, usled nepovoljnih društvenih i političkih prilika, uspaljivane. Neke od njih su, dolaskom navedenog doba, u kojem slobodno zidarstvo u našim krajevima doživljava procvat, ponovo počele da rade.

Dana 06. februara 1897. godine članovi Lože *Arpad* (pun naziv *Árpád a Testvériséghez*), koja je osnovana 1870. godine i radila u Orijentu Segedin pod pokroviteljstvom Simboličke Velike Lože Mađarske, osniva svoj venčić u Somboru, sastavljen od članova Lože koji su poreklom iz Sombora i okoline ili žive i rade u Somboru.

Dana 22. novembra 1908. godine, somborski venčić prerasta u SZ ložu pod pokroviteljstvom Lože *Arpad*. Ima 9 članova, a privremeni Starešina je Dr. János Duchon, katolik, somborski lekar. Privremeni sekretar Lože je Adolf Feles (zapravo Flesch), Jevrej, lekar, rođen u mestu Bodrog – Monostorszeg u blizini Sombora, današnji Bački Monoštor, 22. septembra 1865. godine, sin Ignácza Felesa i Netty Blau. Kumovi su mu Dr. Ignác Goldstein Lipót Bárányi (izvor: *Jevreji venčani u Somboru 1886-1942*, autor: Milenko Beljanski. Strana 10, tačka 36.) Pohađao je Somborsku gimnaziju gde je i maturirao 1884. godine. Profesor grčkog i latinskog jezika, a kasnije i kolega, bio mu je Soma Rác, najznačajniji somborski mason do sada. Dr. Feles je u istoj gimnaziji predavao predmet zdravstveno vaspitanje u svih osam tadašnjih razreda sa fondom od dva časa nedeljno.

Pored rada u školi i redovne lekarske prakse, koju ubrzo napušta, osnovao je Institut za pripremanje vakcine protiv velikih boginja, bolesti koja je krajem 19. i početkom 20. veka odnela mnoge živote. Dr. Adolf Feles u Somboru. 01. marta 1897. pokreće i uređuje časopis *Lekarska pitanja* (Orvosügy) na mađarskom jeziku koji je bio „više od državnog no lokalnog znacaja“. Časopis je bio izuzetno progresivan, baveći se pitanjima osnivanja socijalnih

institucija, penzionisanja lekara što se u to vreme nije obezbeđivalo), osnivanjem fonda za pomoć lekarima, njihovim udovicama i deci koja su ostala bez roditelja, radom lekara u otežanim uslovima. Časopis je pokrenuo ideju o osnivanju Lekarskog društva i stalno se borio protiv sujeverja i nadržekarstva, a bavio se i istorijatom medicine i lekarske službe u tadašnjoj zemlji. U *Lekarskim pitanjima* su se objavljivali i oglasi za nove lekove, gorku vodu, banje, kao i Institut za spravljanje vakcine protiv velikih boginja. Jedan od istaknutijih saradnika u časopisu bio je i Dr. János Duchon. Skoro svi somborski zidari su početkom 20. veka, po osnivanju Slobodnog liceja, društva za unapređivanje nauke i opšteg znanja, pa tako i Dr. Feles, redovno držali predavanja za građanstvo iz domena svojih struka i posebnih interesovanja. Slobodni zidar postaje 1902. godine u segedinskoj Loži *Arpad*. 1911. godine, nakon 20-godišnjeg rada u Somborskoj gimnaziji i 9 godina aktivne SZ uloge u gradu, Dr. Adolf Feles se seli u Budimpeštu i o njegovoj eventualnoj daljoj ulozi u somborskom slobodnom zidarstvu nema pouzdanih podataka.

Ovo je prevod prilžene molbe Adolfa Felesa za prijem u segedinsku Ložu *Arpad*. Iz ovog dokumenta, kao i ostalih dokumenata u prilogu, može da se sagleda spektar formulara u tadašnjem postupku, način pisanja i sadržaj priloženih biografija, kao i postupak formiranja konačnog mišljenja o kandidatu.

Slobodnozidarskoj Loži Bratstva Arpad, Segedin

Podržavajući svim srcem uzvišene ciljeve slobodnog zidarstva, tj. težnju za čovekoljubljem, obrazovanjem, slobodom i jednakosti u spremnosti da pružim svoj doprinos, molim poštovanu Ložu da bude ljubazna da me primi u svoje redove.

Dajem svoju časnu reč da na, osnovu ove moje odluke, donete svojom slobodnom voljom, neću, bez dopuštenja Lože, odustati od ove molbe.

U Somboru, 15. aprila 1902. godine

S poštovanjem

Dr. Adolf Feles

Datum rođenja: 22. septembar 1865.

Mesto rođenja: Bodrog – Monostorszeg

Mesto stanovanja: Sombor

Zanimanje: lekar

A) Dajući svoju .časnu reč, da li izjavljujete, da se nikad niste uprijali nikakvim nečasnim delom? Na svoju cast izjavljujem.

B) Da li se ikad protiv vas vodio sudski postupak, ako da gde i sa kakvim ishodom? Nije se vodio postupak.

C) Da li ste već upućivali molbu za prijem nekoj drugoj loži i kakav je bio ishod vaše molbe? Nisam.

Za gornje izjave preuzimam odgovornost. Sombor, 16. aprila 1902. godine. **Uvaženi Brat** Dr. János Duchon,

PRIMEDBA: kratka biografija i portret molioca priključiv je ovom listu.

Taksa za prijem: 70 kruna, 60 filera (24 krune=1 funta sterlinga u to vreme)

Mesečna članarina: 0 kruna

Srednju školu pohađao sam u somborskoj Velikoj Gimnaziji, gde sam maturirao 13. juna 1884. godine. Studije medicine sam završio na budimpeštanskom Naučnom fakultetu, odsek medicina, gde sam i stekao diplomu lekara 19. aprila 1890. godine.

1. januara 1891. godine, nastanio sam se u Somboru kao lekar stažista, te sam od tada tu stalno zaposlen u svojstvu lekara.

Vojni rok sam služio godinu dana, 1887.-88. godine, kao dobrovoljac u sanitetskoj službi. Po sticanju fakultetske diplome, postajem rezervni lekar asistent u zajedničkoj vojsci. 1894. godine, nakon oružane obuke, postavljen sam za vojnog lekara Mađarske

kraljevske vojske, a od 1898. godine sam, kao takav, u rezervnom sastavu.

06. avgusta 1893. godine, stupio sam u brak sa Ellom Schlieszer, ćerkom pokojnog Emanuela Sschlieszera i žene mu Berte Kauffmann. U toku braka nam se rodilo dvoje muške dece.

U radu Somborskog lekarskog društva, osnovanom 1896. godine, uzeo sam aktivnog učešća. Od osnivanja do protekle godine bio sam sekretar Društva.

1895. godine, sa dozvolom Mađarskog kraljevskog Ministarstva unutrašnjih poslova, osnovao sam Zavod za spravljanje vakcine protiv velikih boginja. Zbog zauzetosti radom u Zavodu prestao sam obavljati svoje dužnosti lekara opšte prakse, te se isključivo bavim spravljanjem vakcine protiv velikih boginja i zubarstvom. 1890. godine, napisao sam stručni rad na temu *Mortalitet od velikih boginja u Mađarskoj nakon uvođenja Zakona o inokulaciji protiv velikih boginja 1887. godine, u odnosu na mortalitet od velikih boginja u drugim, razvijenim zemljama*, o kojem sam obavestio i više stručnih časopisa.

Svojeručno pisani biografski podaci su verovatno nepotpuni jer dokument na sledećoj strani nije kompletan.

Pre prijema i inicijacije loža zadužuje tri brata da istraže da li je molilac-kandidat doista "dobar čovek na dobrom glasu". Ovo je izveštaj brata Some Rácza o Dr. Adolfu Felesu:

Br. 324/902
16. oktobar 1902. godine
Orijent Segedin

Za Brata Somu Rácza.

U skladu sa čl. 175 Konstitucije, molim te da u vezi molioca Dr. Adolfa Felesa obaviš neophodnu inspekciju, te da me, u roku od tri sedmice, obavestiš da li ga njegovo materijalno stanje, reputacija i karakter čine pogodnim za prijem u zajednicu slobodnih zidara.

Podaci o njegovoj biografiji i drugi informativni podaci na raspolaganju su ti u sekretarijatu.

Sa bratskim pozdravom
Starešina Lože
(potpis nečitak)

IZVEŠTAJ

Uvaženi starešino, draga braćo,

Dr. Adolfa Felesa već dugo vremena poštujem među svojim savremenikima kao nastavnika zdravstvenog vaspitanja i školskog lekara, te takođe dugo vremena i kao svog lično, dobrog prijatelja. Za sve to vreme, ne sećam se ničega, što bi, na osnovu njegovih stavova, bacilo senku na njegovu dobru reputaciju ili bi ukazivalo na nedostatke ličnosti, pa ipak je bilo slučajeva kada mu je njegova neobuzdana želja da dospe u redove članstva dala povoda za pogrešne procene. Otada sam se trudio da još dublje prodrem u njegovu dušu, te s radošću iznosim svoje iskustvo pred slobodnozidarsku javnost. Smatram da se ta nekontrolisana želja kod mog prijatelja molioca hrani njegovim pogledom na svet, svetonazorom, te da je dugo čekanje preraslo u nestrpljenje. Štaviše, smatram da je ta velika neobuzdana žudnja za pripadnošću našem bratstvu za nas garancija da će njegova ogromna energija otelotvorena u njegovoj žudnji za članstvom, prerasti u oduševljenje slobodnozidarskog delanja. I do sada nas je podržavao u našim kulturnim aktivnostima i, kao školskom lekaru, ne samo da su mu se otvorile velike mogućnosti za humanitarni rad, već je takav rad i obavljao. Pošto, pored svega, živi i u sredjenim materijalnim prilikama, smatram da je pogodan i dostojan da se primi u redove slobodnih zidara, te ga preporučujem kao takvog.

Izveštaj drugog brata, Kelő Móra:

Br. 324/902
16. oktobar 1902. godine
Orijent Segedin

Za Brata Kelő Móra

U skladu sa čl. 175 Konstitucije, molim te da u vezi molioca Dr. Adolfa Felesa obaviš neophodnu inspekciju, te da me, u roku od tri sedmice, obavestiš da li ga njegovo materijalno stanje, reputacija i karakter čine pogodnim za prijem u zajednicu slobodnih zidara.
Podaci o njegovoj biografiji i drugi informativni podaci na raspolaganju su ti u sekretarijatu.

Sa bratskim pozdravom
Starešina Lože
(potpis nečitak)

IZVEŠTAJ

Odavna poznajem Dr. Adolfa Felesa i mogu da vas izvestim da ga njegovo materijalno stanje, reputacija, te karakter čine pogodnim i dostojnim da se inicira u našoj zajednici, te ga ovim preporučujem.

Izveštaj trećeg brata, Jánoša Duchona:

Br. 324/902
16. oktobar 1902. godine
Orijent Segedin

Za Brata *Dr. Jánoša Duchona*

U skladu sa čl. 175 Konstitucije, molim te da u vezi molioca Dr. Adolfa Felesa obaviš neophodnu inspekciju, te da me, u roku od tri sedmice, obavestiš da li ga njegovo materijalno stanje, reputacija i karakter čine pogodnim za prijem u zajednicu slobodnih zidara. Podaci o njegovoj biografiji i drugi informativni podaci na raspolaganju su ti u sekretarijatu.

*Sa bratskim pozdravom
Starešina Lože
(potpis nečitak)*

Uvaženi starešino, draga braćo,

Sa moliocem, Dr. Adolfom Felesom, ne samo da smo savremenici već sam sa njim i u odličnim drugarskim odnosima. Taj drugarski odnos nije od skora već seže mnogo godina unazad. Za to vreme imao sam dosta prilike da mu upoznam karakter i način razmišljanja. Svi mi imamo manje ili više slabosti, pa tako i molilac Feles. Međutim, te slabosti u poređenju sa njegovim dobrim crtama, među kojima značajno mesto zauzimaju njegovo dobro srce, humanistički stavovi, veoma iskrena kolegijalnost, idu u prilog njegovog prijema. Ove njegove izuzetne slobodnozidarske osobine ne poznajem samo na osnovu pripadnosti njegovom krugu

prijatelja, već i šire, na osnovu njegove odlične reputacije. Njegovo materijalno stanje je sredeno, kao i sve ostalo u vezi čega ste me pitali, te je moj odgovor da ga toplo preporučujem za prijem.

Sa bratskim pozdravom

János Duchon

U Somboru, 23. oktobra 1902. godine

Iz gornjih dokumenata se ne vidi samo postupak pripreme prijema kandidata, već se može razumeti ljudska dimenzija odnosa koji može da potekne iz profanog sveta i prenese u svet slobodnog zidarstva, gde se jšs i dalje obrađuje na dobrobit sve braće.

Na osnovu drugih dokumenata, koje ovde nisam naveo, jasno je da su se akteri ove male slobodnozidarske priče poznavali i pre no što su postali to što su bili, te da su svoje odnose produbili na najbolji način. Adolf Feles je bio pripadnik osme generacije maturanata Somborske gimnazije 1884. godine, János Duchon je bio dve godine mlađi od njega položivši veliku maturu 1886. godine, a Soma Rác je bio nastavnik iste škole 34 pune godine, između 1886. i 1920. godine i njen direktor u dva navrata (1912-1913 i 1918.), a dr. Feles i dr. Duchon su u Somborskoj gimnaziji bili školski lekari i nastavnici zdravstvenog vaspitanja, dr. Adolf Feles od 1891. do 1911. godine, a dr. János Duchon u toku dva meseca 1911. godine.

Zaključujemo, na osnovu mnogih dokumenata, da je profesor Soma Rác bio veoma ugledan član segedinske Lože *Arpad*, a kasnije i somborskog venčića *Philanthropia*, koji je prerastao u ložu 1908. godine naziva *Jövendő* (do 1918. godine, a kasnije *Budućnost*), jer je mnogo puta dobijao zaduženje da sastavlja izveštaje o pogodnosti i dostojnosti prijema novih članova širom Vojvodine. Bio je savestan, iskren i iskusan slobodni zidar, koji je "imao oko" za pravog kandidata koji će moći da da značajan doprinos svojoj loži upkos odredjenim inicijalnim nedostacima u svojoj ličnosti, kao što je na pr. naveo u svom izveštaju o Dr. Felesu. Dr. Adolf Feles je, 6 godina po prijemu, postao sekretar Lože *Jövendő*, a kasnije i Starešina iste Lože.

Neosporno je da su izveštaji presudni za prijem kandidata, ali na plećima sastavljača izveštaja veliki je teret. Primer na koji sam naišao u starim dokumentima sa kraja 19. i početka 20. veka odličan je primer kardinalne greške u izveštavanju o moralnim i ljudskim kvalitetima kandidata. Naime, kandidata Jakoba Fishera nisu primili u segedinsku ložu sa obrazloženjem da je agresivan. Gosp. Fiszer je uputio molbu Loži *Honszeretet* (*Domoljublje*) u Orijentu Baja, gde su njegov slučaj istražili i ustanovili da je "proglašen" agresivnim samo zato što se bavio boksom.

Br. K.H.

EZOTERIČNO SLOBODNO ZIDARSTVO

OBJAŠNJENO OD STRANE HENRIJA C. KLAUZENA

Suverenog Velikog Komandera Škotskog Obreda u jednom od televizijskih intervjua

Nekad nas pitaju šta je misija Škotskog obreda slobodnih zidara. U stvari, misija Škotskog obreda je dvojna. U stvari dvostruka, gde jedan ceo obuhvata cilj simboličke lože, matične Velike lože sveta, Velike Lože Engleske sa prva tri stepena masonerije, koja je usvojila Andersonove konstitucije 1723 godine i tako postala ne sektaška. Ovaj postupak je masoneriju preusmerio od spiritualne ka društvenoj osnovi, obično se definisanom kao regularni sistem moralnosti prekriven velom alegorije i ilustrovan simbolima.

Škotski obred matične nadležnosti je u drugu ruku zadržao, ojačao i proširio oba cilja, društveni i spiritualni. Stoga, u svakodnevnom životu težimo vrlinama moralnosti, dobročinstva i patriotizma ali takođe težimo i ka vrhunskom mističnom jedinstvu sa božanstvom i u tu svrhu otkrivamo i primenjujemo u našim stepenima, od četvrtog to trideset i trećeg, drevnu mudrost, ezoterijsko znanje do koga smo došli tokom proteklih vekova.

Škotski obred stoga zalazi duboko u filozofiju i metafiziku, ali ovo objašnjavamo čudima moderne nauke. Na primer, u mojoj knjizi *Iskrsavanje Mističnog (originalno Emergence of the Mystical)* ja to nazivam „naša misija Škotskog obreda“ i „moderna nauka“ i pokazujem da su to dvoje kompatibilni saputnici.

Kroz čitavu istoriju bilo je primera izvanrednih načina korišćenja ljudskog uma. Ti načini su prihvatani, ponavljani u različitim formama kao metafore izvedene iz onoga što poznajemo kao mudrost Drevnih. Moći, sile i energije se mogu pronaći ukoliko dovoljno duboko tražimo. Ta mudrost se može naći u svim delovima sveta kao tajna učenja Izis i Ozirisa u Egiptu, mitrijskih tajna učenja Persije, eleusijskih i bahijskih, a kasnije obsidijskih tajnih učenja Grčke, učenja Sumatre i Kaldeje, tajnih učenja Indije, druidskih tajnih učenja, gotskih i skandinavskih učenja i ostalih. Svrha ovih učenja nije samo spoznaja moralnosti, ona razvijaju čitavog čoveka i dopuštaju mu da ostvari svoj celokupan potencijal.

Kao što je Albert Pakj rekao: „da su inicijati učeni samo moralnim istinama, tajna učenja nikada ne bi zaslužila i dobila veličanstvene hvalospeve najprosvetljenijih ljudi iz davnina.“ Ljudi kao što su Pindar, Plutarh, Teokrat, Platon, Euripid, Sokrat, Aristofen, Ciceron, Marko Aurelije i ostali. Ovo su bili filozofi ili istoričari posvećeni istraživanju istina.

Sve nauke su predavane u to vreme. U gradovima drevnog sveta, postojali su hramovi, mesta javnog obožavanja u kojima u filozofi i mistici prenosili znanje koje je poznato kao manje i veće misterije (lesser and greater mysteries). Prenosili su svojim inicijatima tajnu mudrost kroz svete drame i komunikacije u vidu ključeva mudrosti doktrine jednog boga, vaskrsenja večnog života, dostojanstva ljudske duše i jedinstva sa božanstvom odraženog u veličanstvu svemira.

Učili su o ogromnim mogućnostima moći volje i buđenja spiritualnih snaga tako da bi inicijati razmišljali pozitivno, koristili naučeno sa samopouzdanjem, unapredili svoje mentalne osnove, razvili svoju volju kako bi kontrolisali događaje, stavove i zdravlje, razumeli mogućnosti intuicije, hipnotizma i podsvesnog, bili strpljivi kod suočenosti sa nedaćama, hrabri kod suočenosti sa opasnostima, odoleli iskušenjima i živeli svetovno kako bi stekli naklonost božanstva.

Drevna znanja su kasnije zapala u izopačen pad i bila zamenjena ceremonijalnim vraćinama, bajanjima u cilju prizivanja božanske magije. Takođe su bila ispunjena neopisivim praksama u Bahusovim orgijama. Nekolicina posvećenih je težila da od zaborava sačuva tajne doktrine ali su češće ključevi ezoterijskog znanja bivali bačeni preko ograde vremena. Ona nekolicina preostalih aspekata mistične moći su postala fascinantnija ili više zakopana u ezoterijska učenja i simbole. Samim tim dostupna samo nekolicini odabranih koji su prošli vatre inicijacije i zavete tajnosti. Svakako, korektan prijem zahteva više od zbunjenog uma.

Razdvojio bih ono što nazivam „moć uma“ od „ceremonijalne magije“ bilo da je ona bela ili crna, bila je uzaludna i zla, ako ne u stvari pobožna prevara. I kao takve ih svesrdno ne odobravamo. Premet našeg traganja se zasniva na dosta čvršćem osnovu. Postoje primeri koji sami po sebi predstavljaju demonstraciju ogromnih moći uma.

Vilijam Džejs se smatra ocem moderne nauke o psihologiji. U isto vreme je bio profesor anatomije, psihologije i filozofije na univerzitetu Harvard, kombinujući telo, um i dušu. Jedan od najdubljih mislilaca. Takođe je postojao eminentan psiholog i popularan pisac pod imenom Siberi koji je u svojoj knjizi pod

nazivom „Kako živeti sa sobom“, spomenuo da je kao dečak sedeo u krilu Viliijema Džejmisa, koji je bio dobar prijatelj njegovog oca. Dobro se sećao da je Viliijem Džejmis pričao da je kao mladić imao ozbiljan srčani problem zbog kojeg su mu predviđali kratak vek. Pročitao je knjigu koja je govorila o naizgled magičnim moćima volje u kontrolisanju tela. Tako je odlučio da istrenira svoju volju i usmeri na poboljšanje stanja njegovog srca. Svako veče pred odlazak na spavanje projektovao je svoju volju da vizualizuje zdravo srce za naredni dan. Ovo je sugerisao ponavljanjem odgovarajućih reči. Rezultati su bili izvanredni. Dugovao je svoj život tom jednostavnom savetu koji je tako čudesno delovao. Vi možete probati pristupiti svojim sličnim mističnim moćima kao što su vaše sposobnosti i intuicija.

Moderni Škotski obred pod nadležnošću matične Lože je pronašao ključ ezoteričnog znanja i stoga predstavlja direktnog i istinskog potomka i naslednika drevnih učenja. Mi težimo otkrivanju, čuvanju i prenošenju drevnih mudrosti i ezoterijskog znanja. Zbog toga je naš hram ispunjen i ukrašen umetničkim ornamentima i neprocenjivim simbolima. Oni odražavaju našu misiju da uputimo ljude u pravu nauku bića i da ih vodimo ka stepeništu ka savršenstvu prema ostvarenju istinskog bratstva čoveka i očinstva boga.

Sa engleskog jezika preveo i prilagodio D.P.

REČNIK SLOBODNOG ZIDARSTVA

DANIJEL LIGU

Svaka struka i naučna oblast poseduje svoj rečnik. Rečnici su sami po sebi korisne knjige, najčešće podebele i sadrže mnoštvo informacija, raspoređenih počevši sa poglavljem „A” pa redom do slova „Ž” – kako je dato u knjizi koju preporučujemo kao jednu od najvažnijih za očuvanje osnovnih, ali vrlo detaljnih informacija – o Slobodnom Zidarstvu. Naša tri rituala – Učenika, Pomoćnika i Majstora Masona su, kao što znamo, sadržatelji suštinskih simbola i pouka Masonerije. Rečnik SZ je zato kodeks koji detaljno, slovo po slovo, simbol po simbol daje sve ono šta se dovodi u vezu i čime se Masoni bave.

Ovaj rečnik ispisan na gotovo hiljadu i po strana, sa bibliografijom od šezdesetak strana, predstavlja rudnik iz kojeg svaki Brat može izvući pouke, pojašnjenja i proširenja svojih ideja stečenih samospoznavanjem kroz kontemplaciju o simbolima tri simbolična rituala. Naravno, rečnik SZ sadrži mnoštvo zapisa o istoriji – svake države koja je probudila SZ na svojoj teritoriji, dajući pregled događaja, učesnika u stvaranju i životu Loža i Velikih Loža. Pobrojana su mnoga tajna društva, pobočni redovi viših stepena SZ, ubeležene su duže i kraće biografije mnoštva poznatih Masona, istorijski pregledi nastanka, razvoja i postojanja gotovo svih masonskih obedijenija.

Praktično svaka reč koja se spominje u simboličnim ritualima, ali i mnoge koje se pojavljuju na višim stepenima SZ imaju naznaku, objašnjenje, ali i ozbiljno i studiozno tumačenje. Svaka stavka gotovo da predstavlja masonsku instrukciju i plan za sebe. Prosto je fantastičan uloženi trud uložen u kreiranje baze znanja kojem svaki Mason može da se okrene u trenutcima interesovanja i traganja za proširenjem horizonta sagledavanja učenja u koje svi težimo da proniknemo.

Ovaj rečnik ne morate da čitate od početka, jednostavno pronađite nešto što niste u potpunosti sigurni da znate, pronađite ključnu reč i saznajte... npr. tekst o Akaciji je dugačak cele dve strane, znate li da „Afrika” predstavlja „jug”, spominju se i afrička braća, i Alžir i Ahiman Rezon, Alatke, Angola... da, da i tamo je oformljena masonska organizacija još 1930-ih. Možete saznati i mnoštvo informacija o Antimasonskim temama,... ko su Anžebo, Anžu, Arago, Arapov, Arhitekta, Ataturk... gotovo osamdeset strana pouka i zaposa samo o rečima koje započinju slovom A!

Onda, recimo na „B”,... možete saznati ko su braća Bedarid... na „Č” – šta predstavlja Čičak... na „G” – ko je Rene Genon... termin „Majstor” je opisan na petnaestak strana.

No, kako su ovo „moderna vremena” u kojima živimo vremena tehnologije i web pretraživača sam rečnik ima konkurenciju u milionima zapisa koje u deliću sekunde možete doseći jednim klikom na internetu. Postoji jedna posebna draž, koja se postavlja spram te brzine i obilja raznolikih (kako kvalitetom tako i kvantitetom) obojenih zapisa, čineći Rečnik Slobodnog zidarstva knjigom zlata vrednom jer vam je priređen sa neverovatnom posvećenošću, odabirom, inteligencijom, koji će Vam svoje znanje preneti na razuman, tačan i čist način, poštujući raznovrsnost i različitosti shvatanja Masonskog Znanja.

Br.S.Š.

SLOBODNOZIDARSKI SAVEZ OD PRAISKONA DO SAVRŠENSTVA

Kako u osvit dana tako i na smiraju dana u čoveku je najizraženija sklonost ka socijalizaciji, doduše iz različitih razloga. Na početku dana ga pokreću strah i potreba za budnošću zbog efikasnijeg rešavanja konflikata kojima je izložen u toku svog puta ka uspešnom završetku, a na kraju dana je to zadovoljstvo preživljavanja i radost pripadnosti grupi, čijom pomoći je prebrodio sve izazove, naročito ako je to grupa „jakih“, koja obezbeđuje i štiti one koji za to nisu sposobni sami.

Mladi, nedovoljno zreli, stari i bolesni, u svetu živih, su rizične grupe, te razna stvorenja taj problem rešavaju na sebi svojstven način, ali najčešće žrtvujući ih u kritičnim ili kriznim situacijama. Ljudsko društvo višeg stepena duhovnosti nastoji da svesno razvija zaštitničke osobine koje onda projektuje na celo društvo i tako osnažuje i sebe.

Dakle, u sagledavanju najosnovnijeg mehanizma funkcionisanja ljudske vrste ključne reči su udruživanje, tj. grupa, društvo, savez ili kolektiv, i briga za druge. Vrstu udruživanja i brigu o drugima određivalo je vreme i okruženje u kojem je ljudsko društvo živelo te su, shodno tome, postavljani i fizički i intelektualni zahtevi pred članove. U pradavna vremena, fizički element je, možda, bio presudniji zbog brojnih izazova materijalnog okruženja, ali je intelektualni određivao najbitnije elemente, strategiju i redosled postupaka. Verovatno kroz nizove grešaka, ljudsko društvo se kretalo od stihijske *ad hoc* organizovanosti do celishodnosti planiranja. Klimatski i drugi uslovi sredine su to nametali.

Najposposbniji su prirodno stekli znanja i veštine korisne za opstanak i razvili svest o postojanju, u sebi samima i u svetu oko njih, nekih zajedničkih elemenata koji im pomažu da se pravilno pozicioniraju u stalnoj borbi za opstanak. Shvativši opštu povezanost i verujući da to mora da bude zasluga nekog vrhovnog bića koje je u svakom pogledu superiornije, uočavali su greške kroz koje su učili i razvijali se. Udruživanje je tako prerastalo u savez - sa ciljevima, neophodnim pravilima i ritualima koji su obezbeđivali odgovarajuću selekciju pripadnika, jednom rečju, društvo se, neprestano učeći, menjalo i duhovni element, prvobitno izražen u zaštiti slabijih članova zajednice, a kasnije i u pokušajima shvatanja (intelektualnog ali i osećajnog) postojanja vrhovnog bića koje je proželo sav perceptibilan svet.

Od praiskonskog, „primitivnog“ društva ka današnjosti, čovek je primoran da se udružuje radi ostvarenja svog glavnog cilja - opstanka, ali i dostizanja tačaka koje sam određuje na tom putu. Kako učenje, sazrevanje i ostvarenje krajnjeg cilja nije pravolinijski put već, po neuro-lingvističkom poimanju, mukotrpno napredovanje od nesvesne nekompetentnosti, kada vlada rajaska i naivna nesvest do nesvesne kompetentnosti kada smo toliko usavršili strategiju i veštinu da se možemo posvetiti drugim intelektualnim zadacima. Sticanje znanja je Adamova muka i sudbina.

Samo znanje, međutim, koliko je dobro toliko može da bude i loše. Koliko li se puta desilo da su pripadnici naše vrste zaobilazili duhovnu svest, hotеći da potčine sebi sve oko sebe, da bi, naivno verujući, obezbedili sebi opstanak! Takvim nerazumevanjem suštine koja nam je ugrađena u sposobnost saznavanja, nanosili su svakome i svačemu, a i sebi samom, teške povrede, kako fizičkog tako i mentalnog bića.

Pravi savez je onaj koji svojim članovima, pored ostvarenja ciljeva koja proklamuje, obezbeđuje i neizmerno duhovno zadovoljstvo, reguliše ponašanje na dobrobit društva u kojem postoji i unosi duhovnost u procenjivanje strategije ostvarenja ciljeva. Odvajkada postoje savezi kojima su vodilja takvi principi.

Slobodno zidarstvo je upravo takvo društvo. Nepisani, suštinski zakon slobodnog zidarstva proizvod je tradicije i običaja bratskog udruživanja koje egzistira od najranijih vremena, a to potvrđuje i način na koji braća prihvataju pravila svog društva i kojima se rukovode u svakodnevnom životu. Pisana pravila predstavljaju formalnu potvrdu takve tradicije. Definišući nepisane zakone ili „leges non scriptae“ Ser Viljem Blakston (rođen 10. jula 1723. umro 14 februara 1780), vitez templar, konzervativni političar i najuticajniji pravnik Engleske 18. veka, u *Komentarima engleskih zakona* kaže: „njihova izvorna institucija i autoritet nije u pisanom obliku, kao što su to zakoni koje donosi parlament, već snagom obaveze, a time i silu zakona primaju od dugog i nepamćenog prihvatanja širom kraljevstva“. To Albert Maki, možda najveći autoritet slobodnog zidarstva, naziva „drevnim korišćenjem“ ili „ancient usage“.

Slobodnozidarski savez je prva i najveća bratska organizacija sveta. Zasniva se na verovanju da svaki pravi čovek treba da da svoj doprinos nastojanju da svet bude bolji. Razvijanjem naše kulture i filantropije stvaramo duboke promene u korist naše braće, porodice, naše zajednice i naše budućnosti. To ostvarujemo usavršavanjem svoje ličnosti i poboljšanjem života drugih, poštujući slobodnozidarske principe i tradiciju.

Prvi i najosnovniji princip kojim se rukovodimo su: bratska ljubav, u kojoj ispoljavamo poštovanje, ljubaznost, toleranciju ličnih razlika u: religiji, naciji, kulturi, starosnoj pripadnosti i obrazovanju i borimo se za sveopštu harmoniju u svetu. Sem toga, zalažemo se za dobrobit svoje braće i bližnjih i vodimo brigu o zajednici kao celini. Borimo se za istinu, čast, ličnu odgovornost, ostvarenje integriteta ličnosti i neumorno i neprestano sticanje znanja. Neka nam Veliki Neimar Univerzuma pomogne da u tome i uspemo.

Br.K.H.

Poš.: St.: i Vi sve moje SS.:

Jutro je. Budna sam a ne otvaram oči. Umorna sam, osećam teskobu i otklon ... Pritiska me jučerašnji dan i nadolazeći sledeći, a ovaj još nije ni počeo...Dobuju krupne, smogom isprljane kapi kiše po prozorskom oknu, jedan komšija bezuspešno pokušava da upali svoj auto a drugi prodornom sirenom svog moćnog automobila priziva onog koji mu je pregradio prolaz. Komšinica zapomaže iz zaglavljene lifta a iz komšijskog, akademskog stana odzvanjaju uobičajene bračne razmerice sa lepezom psovki oko korišćenja kupatila. Neko dete plače zbog šamara i „keca iz matematike“. Ventilacija zgrade još uvek ne funkcioniše pa se u kupatilu slivaju raznovrsni neprijatni mirisi brojnih stanova zgrade. Lajanje nekog psa prerasta u preteče režanje. Puštam „Lacrimosis“ iz Mocartovog rekvijem-a i čujem opominjuće kuckanje po cevima radijatora. Isključujem Mocarta, palim cigaretu i posmatram prokislog vrapca na simsu. Treba da stignem do Novog Beograda pa uključujem jutarnji TV program da bih čula nešto o saobraćajnoj gužvi. Podbulo lice TV voditelja saopštava koliko je bilo povreda, nereda i saobraćajnih nezgoda prethodne noći, najavljuje proteste ispred zgrade Vlade, saopštava pad dinara, kurs evra i stanje berze, neki premijer je podneo ostavku i postao prva žrtva svetske ekonomske krize, jedan čovek je ubio svoju ženu i svoje troje dece i potom izvršio samoubistvo jer je dobio otkaz, još hiljadu radnih mesta je ugašeno a na jugu zemlje odjeknulo je nekoliko eksplozija. Nevreme sa kišom i olujnim vetrovima uništava obližnje Evropske zemlje i približava se našoj. Kreće reklamni spot sa decom koja utrjavaju zemlju, jagode i još po nešto u belu majcu koju potom odnose mami na pranje a iz pozadine se pojavljuje OTKROVENJE - neprirnodno nasmejana žena sa VENIS-em... Čuje se zvonjava fiksnog telefona i odzvanja zvuk poruke i poziv sa mobilnog...Dobro jutro, nasilje se nastavlja!

NASILJE

„Kap vode kad padne na usijano gvožđe, ispariće. Ista kap, ako padne na lotosov cvet, blistaće kao perla, a ako padne na školjku, postaće biser. Tako i čovek postaje ono s čim se udružuje.“ Indijski mudrac

U masonskom svetu visoke duhovnosti i lepote prosvetljenog bića, gde „vladaju“ mudrost, snaga i lepota, neke pojave, pojmovi i REČI profanog sveta nisu dobrodošli jer nisu usklađeni sa radovima u Ateljeu, sa porukama i simbolikom večnog traganja za istinom. Tako i rad o NASILJU, po svim svojim elementima, od izbora teme do njegovih pouka i masonske simbolike, može na prvi pogled da izgleda kao neobrađena REČ koja nije na putu do večnih istina. Međutim, narastajuće i snažne sile NASILJA materijalnog sveta Pete ljudske rase sve jače i ubitačnije pritiskaju savremenog čoveka i dopiru do spoljnih vrata naših i bratskih hramova ljubavi i harmonije. Nije li i naše masonsko poreklo izniklo na nasilju Jubeloa, Jubela i Jubeluma u Solomonovom hramu.

U nameri da svoj filozofski rad posvetim „blagostanju“ stigla sam do „nasilja“.

Pre svega, „nasilje“ je pojam i pojava ali na prvom mestu ono je REČ – teška i mučna koja po Njegošu poručuje :“Ubi me prejaka REČ“. Izgovaranje, pisanje i razmišljanje o *toj reči* skoro da je nespojivo sa simbolikom tumačenja glasovnog identiteta koji nazivamo REČ: "...prikazivanje razumnosti u jeziku i u ljudskoj prirodi" tj. da je REČ „istina i svetlost, najčistiji simbol iskazivanja bića koje misli i sebe izražava ili bića koje je drugi spoznao i saopštio“. Prethodnom bih dodala da se naši radovi otvaraju, odvijaju i zatvaraju nad Jovanovim jevanđeljem Biblije koji počinje porukom: „U početku beše Reč i Reč beše u Boga i Bog beše Reč“.

A reč NASILJE pojmovno se definiše kao *korišćenje sile i moći prema drugome, grubo postupanje koje povređuje i ponižava*, ali i *nepravedno korišćenje moći u smislu uskraćivanja prava*. Iz navedenog određenja pojma NASILJA jasno je da je u pitanju društvena pojava *per excellence*, jer potiče od svesnog bića – čoveka.

Šta je, zapravo, nasilje? Kada bismo krenuli od onog najprostijeg definisanja nasilja onda bismo mogli reći da je nasilje *sve ono što narušava prirodni tok stvari*. Na primer, ukoliko uzmemo kamen i udarimo drvo, mi na neki način vršimo čin nasilja nad drvom, ali i nad kamenom. Međutim, nije potrebno pojašnjenje tvrdnje da zec ne može da sprovidi nasilje nad drugim zecom, zelenom travčicom i kapima vode a ne može ni lavica nad zaostalim impalom. Biljke, životinje i celokupna priroda može da bude objekat nasilja a subjekt i akter može da bude samo ČOVEK. Latinska izreka kaže: „Čoveku svakog dana preti opasnost od čoveka.“

Što je civilizacija razvijenija i gustina svetskog stanovništva veća to je nasilje brojnije, izražajnije, raznovrsnije i svirepije. Ono je svakodnevno prisutno u svim oblastima, uzrastima, rasama, narodima i ličnostima i vrebalo na svakom koraku. Zahvata i ugrožava sve i svakog.

Raznovrsne su i brojne lepeze oblika i intenziteta nasilja, od prizemne podmuklosti, preko mučenja do hladnokrvnog ubijanja. Posebnu vrstu predstavljaju različiti oblici mentalnog i duhovnog nasilja kod kojih se mislima, pogledima, gestovima i

mimikama, među kojima može biti i otvoren osmeh na licu – sa neskrivenim zadovoljstvom ponižava, povređuje i omalovažava drugi čovek. Tome bih dodala i evidentnu prisutnost nasilja nad samim sobom.

Sa priličnom dozom jeze se pitam – kako je moguće uživanje u tuđim mukama, gde su koreni te pojave i kako je ljudskim sredstvima zaustaviti?

U osnovi svakog nasilja leži slabost. Snaga i nasilništvo nemaju ničeg zajedničkog. Što je ličnost slabija, to je sklonija nasilju. Nasiljem pokušava, i naravno ne uspeva, da nadoknadi nedostatak unutrašnje suštine i prevaziđe osećanje slabosti koje je užasava. Slaba ličnost nije uspeła da izgradi vlastiti svet, sa vlastitim osećanjima, interesovanjima i vrednostima. Zato se oseća izgubljenom i ugroženom. Izgubljenost i ugroženost rađaju strah, strah stvara nasilje. Što je čovek uplašeniji, to je nasiljniji. Slaba ličnost je lišena samopoštovanja. Nasiljem pokušava da podigne svoje a sruši tuđe samopoštovanje. Cilj joj je da ponizi druge jer se sama oseća poniženom. Da osakati jer je sama duševno osakaćena. Slaboj ličnosti nedostaje unutrašnja sigurnost i zato predstavlja ozbiljnu pretnju po sigurnost drugih. Njen život nema unutrašnjeg smisla, radosti i ljubavi i zato je sklona da i druge gurne u besmisao nasilja.

Nasilja je sve više jer je snažnih i izgrađenih ličnosti sve manje. Razvoj civilizacije obrnuto je proporcionalan broju autentičnih ličnosti i proporcionalna rastućem mediokritetstvu. Civilizacija u kojoj živimo proizvodi nesigurne, izgubljene, uplašene, samopoštovanja lišenei emocionalno osakaćene ličnosti koje očajno i naslepo udaraju oko sebe i na sebe.

Zaustavljanje rastućeg nasilja povezano je sa preformulisanjem i promenama civilizacijskih vrednosti koji će bezglavu jurnjavu za novcem i vidljivim statusom zameniti moralnim vrednostima a na prvom mestu čovekoljubljem. Sumanutu potrošačku utakmicu koja rađa nasilje moraće da zameni humana ekološka sredina i samosvesni čovek u njoj. Bez takvog civilizacijskog razvoja čovekova budućnost je neizvesna i obespekotjavajuća.

Misao mi luta i iz sećanja izvlači sliku stare žene koja sedi na kamenoj ogradi ispred Zida plaća u Jerusalimu, sa snopom crvenih vunelih niti u ruci. Po njenom pogledu i gestikulacijama razumela sam da je pre prilaska Zidu plaća, važno vezivanje te niti oko članka moje ruke. Dobronamerna jevrejka u prolazu, objasnila mi je da se Crvena nit još od davnina koristi u njenom narodu. U Kabali njena uloga je da zaštiti onoga ko je nosi. Ona se pravi tako što se Crvena nit obmotava oko groba pramajke Rahel. Za nju kabalisti smatraju da je bila majka sveta i njena najveća želja je bila da zaštiti svoju decu. U ovom postupku se Crvena nit natapa ljubavlju i zaštitom pramajke. Crvena nit se izrađuje od prirodnih materijala (pamuk, vuna), dok se u Kabali koristi vunena. Drevni kabalisti su odavno podelili ceo fizički svet u kategorije kojom energijom zrače. Tako lan zrači energijom osude, dok vuna

energijom opraštaja. Crvena boja ima najmanju frekfencijuu u spektru, najmanje je svetla u njoj, pa i najnegativnija boja.

Kako nas onda ona štiti, kad je negativna? Zamislite da u potpuno mračnoj prostoriji upalite sveću. Ona će osvetliti celu prostoriju. Čak i najdalji delovi sobe imaće bar delić svetla. Sveća je promenila mrak u svetlo, negativno u pozitivno. Isto tako vuna menja crvenu boju, negativnost, u pozitivno. Crvena privlači sve negativno, dok ga vuna transformiše u pozitivno. Na taj način nas Crvena nit štiti od svih negativnih uticaja koji dolaze do nas, zaustavljajući ih i menjajući ih na samom ulazu.

U „Smaragdnom tablicama“ Trismegistos poručuje:“ Sve što je gore to je i dole“ pa i „Sve što je na početku to je i na kraju!“. Šta je čovekov početak?

U odeljku „Prokletstvo tajne doktrine“ ANTROPOGENEZE, Blavacka objašnjava da ...priroda nikada nije nameravala da žene svoje potomstvo rađaju „u mukama“. Medjutim tokom evolucije Četvrte rase, potomci žena ili požude povredili su glavu potomaka *plodova mudrosti i znanja* tako što su svetu misteriju razmnožavanja pretvorili u životinjsko zadovoljavanje. Celokupna priroda Četvrte rase čovečanstva menjala se postepeno u fiziološkom, moralnom, fizičkom i mentalnom smislu. Tako je čovek u Petoj rasi postao bespomoćno biće a u današnje vreme najbogatiji naslednik telesnih i genetskih poremećaja. Današnji čovek je najsvesnija i najinteligentnija bestijalna životinja na svetu. Vatra koja je primljena, preobrazila se u najveće prokletstvo: taj životinjski elemenat i čovekova *svesnost* da ga poseduje, preobrazila je njegov periodični instikt u hroničnu animalnost i čulnost. Životinjski svet, pošto ima instikt da ga vodi, ima svoje *periode parenja*, a polovi su neutralisani tokom ostatka godine. Zato se slobodna životinja razboljeva samo jednom u životu – pre nego što ugine.

To je ono što visi nad čovečanstvom kao teški mrtvački pokrov. Titanska strast predstavlja čovečanstvo u njegovom najmračnijem aspektu a to je „nespokojna nezadovoljenost nižih strasti i želja kada prkose ograničenjima zakona. Zato što je donosilac vatre i svetlosti Prometej je i bio okovan na planini Kavkaz i osuđen na muke.

Po Blavackoj, postoji samo jedan večiti zakon u prirodi, onaj koji uvek teži da prilagodi suprotnosti i dovede ih do krajnjeg sklada. Zahvaljući tom zakonu duhovnog razvoja, koji vlada kako fizičkim, tako čisto i intelektualnim svetom, čovečanstvo će se osloboditi od od lažnih bogova i konačno – SAMO SEBE IZBAVITI. Čovečanstvo je „iste krvi“ ali ne i *iste suštine* - podeljno je od strane Boga na one koje je informisao i na niža ljudska bića. Mi smo staklena bašta, veštački probuđene biljke u prirodi, pošto u sebi imamo iskru koja u nama spava. Pošto duhovna evolucija nije mogla da drži korak sa fizičkom, s obzirom na to da je njena homogenost narušena ovim uplitanjem, ovaj dar je postao glavni, ako ne i jedini uzrok *Zla*. Dok božanskog Titana pokreće čovekoljublje, smrtnike pokreće sebičnost i egoizam. Kad čovek

razume da Bog ne stvara smrt, već da je čovek sam stvara, on će ponovo postati Prometej kakav je bio pre svog prvog Pada.

Kao što su neki vekovi nazivani „vekovima prosvetčenosti“, 20. vek se smatra „vekom nasilja“. Ma koliko ovaj naziv bio „jednostran“ za karakterizaciju našeg vremena u njegovoj složenosti, teško je osporiti da se u sadašnjem svetu na svakom koraku srećemo s faktom fizičkog ili duhovnog nasilja u najrazličitijim oblicima.

Anarhisti smatraju da se nasilje ne može prevladati drugačije nego protivnasiljem. Ne reagovanje na nasilje i to istom ili jačom merom nasilja, narušava ravnotežu unutar proporcije. Da bi neki sistem opstao sile unutar njega moraju da budu proporcionalne. Smrt, uništenje i raspad nastaju iz debalansa protivurečnosti. „Čuvaj se čoveka koji ti ne vrati kada ga udariš, jer on ti neće oprostiti, niti će ti dozvoliti da oprostiš sam sebi.“ poručuje Bernar Šo.

Suprotno prethodnom stanovištu, neke religije, pokreti i organizacije promovisu do samožrtvovanja stav, da protivnasilje ne može biti odgovor na nasilje i da na nasilje treba odgovoriti ljubavlju, razumevanjem, saosećanjem. Milena Jasenska smatra da: „Sve što čovek čini, zavisi od njegovog unutrašnjeg rada na sebi. Kako izgleda, kako se kreće, kako nisi odeću i kako drži stopala, kako se smeje i kako stiska ruku; sve ističe iz jednog izvora, iz bogatstva i sređenosti unutrašnjeg života.“

Prema trećem stanovištu, prihvatljivo rešenje za zaustavljanje nasilja može naći u različitim tretiranju raznih vrste nasilja: revolucionarno i kontrarevolucionarno, progresivno i reakcionarno, represivno i oslobodilačko, i sl. U tom smislu, poznat je i stav Marka Miljanova o Junaštvu i Čojstvu. Za njega je junaštvo braniti sebe od drugoga, a čojstvo braniti drugoga od sebe.

Sila je bitno vezana uz moć kao snagu, a nasilje je oblik moći kao nadmoći, vladanja i ugnjetavanja. Kao što svaka moć kao snaga nije ujedno i nadmoć, tako ni svaka upotreba sile nije nasilje. Svakako nije nasilje ako se neko ko je u mraku napadnut brani svom snagom kojom raspolaže. Nasilje je samo takva primena ili upotreba sile koja je usmerena na destrukciju čoveka, na ograničavanje njegove slobode, na onemogućavanje njegovog stvaralaštva, na uništenje njegove ličnosti. Ono može biti usmereno na fizičko uništenje čoveka nanošenjem fizičkih povreda ili nametanjem fizičkih napora, a može se „ograničiti“ i „samo“ na duhovno uništavanje putem psihičkog pritiska, zastrašivanja i obmanjivanja.

U svakom slučaju, smatram da je nasilje prisutno tamo gde se sila upotrebljava za razaranje ljudskosti, za gušenje čovjekovih sposobnosti, za onemogućavanje čovekovog stvaralačkog dela kao i kada je primoran na izbor koji vredi njegova moralna i duhovna načela ili koja prevazilze njegove fizičke, moralne i duhovne sposobnosti. Navedeno pojašnjava Geteova izreka da je: „Srećan i velik zaista samo onaj koji ne mora ni vladati ni pokoravati se da bi mogao nešto biti“ ili Sime

Popovčca da: „Nije najjači onaj koji pobeđuje druge. Jači od njega je onaj ko je pobeđio samoga sebe“ kao i Lao-Ce-ova da je: „Nametati svoju volju drugima nasilje, a nametati samog sebe vrhunac nasilja.“

Ako tako shvatimo nasilje, očito je da je nasilje povezano s nadmoći. Samo tamo gdje postoji nadmoć moguće je nasilje, i to nasilje može izvršiti samo jači u odnosu na onog koji je slabiji. Ne može zec izvršiti nasilje nad lovcem. Nasilje može izvršiti samo onaj koji je jači nad onim koji je slabiji.

Nasilje kao nadmoć je bitno neljudska i ne može biti sredstvo za dostizanje humanih ciljeva. To ne znači da se nasilju ne smemo suprotstaviti silom, jer, trpljenje nasilja nije tolerantnost ni humanost nego ropsko (neljudsko) mirenje s nehumanošću. Ako smo zaista usmereni na ono ljudsko, humano, to zahteva negaciju moći kao nadmoći i nasilja, njeno prevladavanje putem moći kao ljudske stvaralačke delatnosti.

Razmišljala sam danima o nasilju, njegovom praporeklu i simbolu kojim bi se ovaj fenomen čovekovog opstanka najviše približio tumačenju reda slobodnih zidara.

Biće nasilja je u jezgri čovekovog sopstva i vekovima je predstavljao pojavni oblik unutrašnjeg nemira i straha, straha koji je osnovni psihološki pokretač svake nasilne misli ili dela! Neprosvetljenost duše, lična neostvarenost sa samim sobom i latentna slabost održavanja sopstvenog integriteta su osnovna matrica nasilja. Na nivou kolektivnog nesvesnog postoje zapisana ponašanja za određenu situaciju na određenom prostoru jednog biološki, psihološki i sociološki uokvirenog kolektiviteta koje su upravo bile uzrokom najvećih stradanja tokom celokupne ljudske istorije.

Tražeci odgovor, vratila sam se u kamenu doba ljudske istorije i do prvog čovekovog simbola odbrane i napada, do pra-oruđa, do KAMENE SEKIRE! U masonskim tumačenjima sekira može da simboliše slobodu graditelja da ruši kamenje ili ga rascepi da bi stigao do unutrašnjeg sadržaja. Neke legende sekiru opisuju kao oruđe munje, kao kamenu sekiru koja je svojom oštricom zapalila iskru. Ona je sa jedne strane amblem Snage koja razbija i cepa, ali, s druge strane, prodirući u zemlju kao munja prikazuje sjedinjenje Zemlje sa Nebom. Sekira kao pra-oruđe, spaja masonske elemente Zemlje, Vatre i Vazuha u jednu celinu. Sekira sa dve oštrice, simbolički predstavlja stvaranje i razaranje, dve suprotne sile sa komplementarnim delovanjem - Život i Smrt.

Da li je pra-početak, zapisan u nama, u stvari osnovni pokretač čovekovog delovanja i savremene civilizacije? Da li su se strahovi za opstanak u stvari samo menjali u odnosu na spoljne uticaje? Da li je grmljavina sa neba samo dobila veštačku paradigmu u bombama, projektilima, raketama? Da li mi danas više ne umemo da prepoznamo iskonske izvore samoodržanja koje je pra-čovek tako čisto video?

Neistraženo nije i nevidljivo, treba progledati iznutra, treba osetiti iskru u sebi, treba dostići *individuaciju obrađenog kamena*, tek tada ćemo, kao slobodni zidari, moći ličnim

delovanjem pomoći svakom neupućenom čoveku da spozna "Istinu o Nasilju". A Istina je da je nasilje samo druga strana stvaranja, da su ljubav i lepota jedini blagotvorni u otklanjanju svakog izniklog straha u nama i da je uloga masona da u tome istraje do kraja.

A gde je kraj nego na početku, sve je celina i nigde se ne može pobeći. Odgovori su u nama, TREBA IH OSVETLITI!

Zen priča kaže: „ Čovek je išao poljem i naišao na tigra. Nagnu u beg, a tigar pojuri za njim. Stigavši do ivice provalije, čovek se uhvati za koren divlje loze i ostade tako viseći. Tigar je bio tako blizu da ga je odozgo mogao nanjušiti. Drhteći, čovek baci pogled na dole gde opazi još jednog tigra kako čeka da ga

proždere. Život mu je zavisio od jačine loze. Dva miša jedan crni a drugi beli, počela su, malo po malo, da glodu lozu. Gledajući oko sebe, čovek opazi sočnu jagodu. Držeći se jednom rukom za lozu, drugom je uzabrao jagodu. Kako je samo bila slatka!”

Tražeci odgovor o Nasilju, nađoh Iskru u Kamenu i sočnu jagodu na ivici provalije. Iz dubine srca cujem glas i pitanje : Civilizacijo, kuda si to krenula ? Put pred tobom je dug i neizvestan, ponesi Ljubav da te okrepi i Lepotu da ti osvetli staze!

Rekla sam!

Sr.S.V.-P.

CRKVA HRAMA U LONDONU

U kasnom XII veku sagrađena je crkva u Londonu, između Flit ulice i reke Temze. Crkva je sagrađena za vitezove Templare kao

njihovo središte u Engleskoj i tada je nosila ime "Novum Templum" - Novi Hram.

Pre izgradnje ove crkve vitezovi su bili smešteni u Haj Holburnu koji je uspostavio još Hugo de Pejn, a koji je lociran na starom rimskom hramu u Londiniumu. Kako je viteški red brzo rastao i razvijao se, tokom 1160-ih mesto je postalo preopterećeno i red je pribavio deo zemlje na kojem je sagrađen veći manastirski kompleks - koji je ujedno i njihovo novo središte. Uz crkvu su se nalazile građevine za smeštaj i život vitezova, objekti za uvežbavanje vojnih veština, poligon za vežbe i svi prateći sadržaji - budući da braća nisu imala dozvolu za izlazak u gradsko okruženje - bez posebne dozvole Majstora Hrama.

Crkva Hrama se sastoji iz dva zasebna dela - Kružne Crkve i pravougaonog crkvenog broda. Kružna crkva je po tradiciji reda dizajnirana po ugledu na Crkvu Svetog Groba u Jerusalimu. Kružni deo je 16,76 metara u prečniku, okružen prvim ikada sagrađenim samostojećim stubovima od Pjubeck mermera.

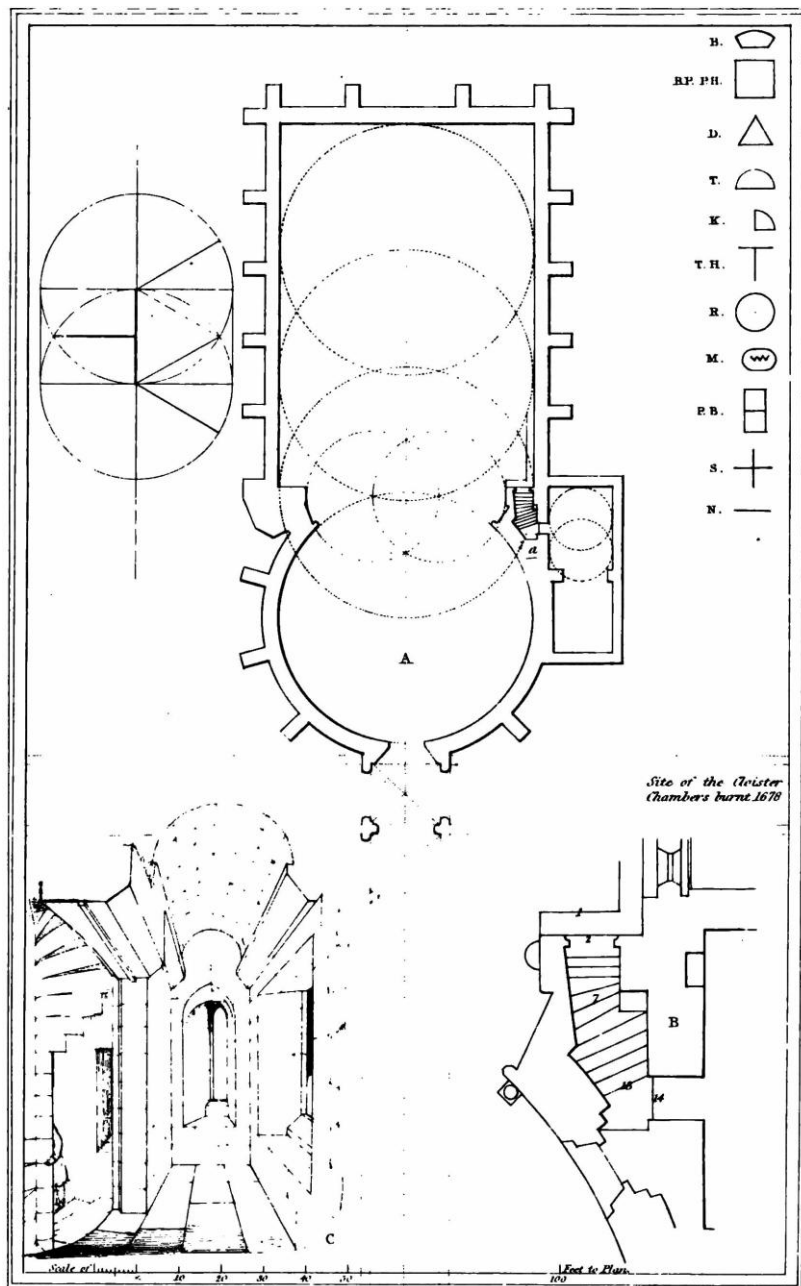
Geometrija crkve je izuzetna te iz toga proističe visok kvalitet ozvučenosti prostora. Činjenica je da se sadržaji i poneki elementi enterijera mogu prepoznati da nose etrurske, egipatske i grčke uticaje. Čak i broj stubova, oblik i ukrasi nose skrivene poruke i asocijacije svojim položajem i brojem.

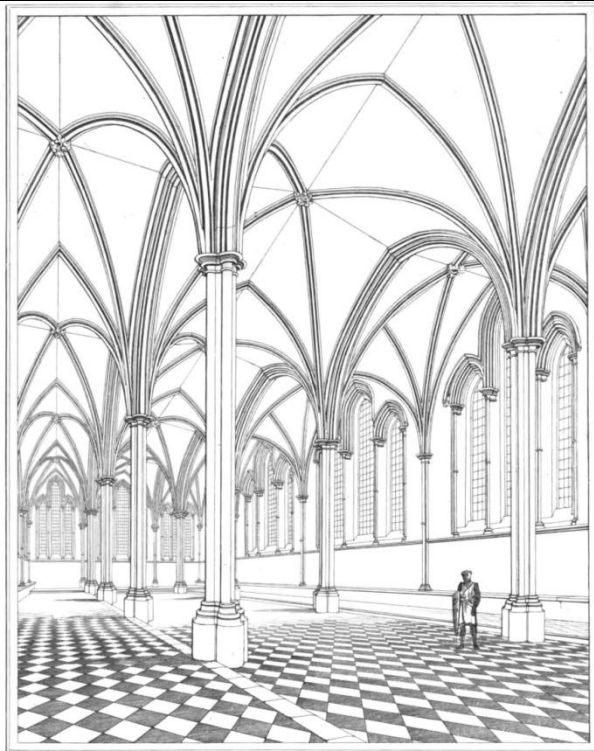
Crkva je osveštana 10.februara 1185 u ceremoniji koju je predvodio jerusalimski Patrijarh Heralkitus, a veruje se da je i sam kralj Henri II bio prisutan tom događaju.

Crkva Hrama je uvek imala dva sveštenika, jedan je zvan "Majstor Hrama" po tradiciji održanoj od Templara, a drugi je bio "Čitač Hrama".

Budući da su Vitezovi Templari bili izuzetno moćni u Engleskoj, te da je Majstor Hrama sedeo i u parlamentu kao "Primus baro" - "Prvi baron kraljevstva" celo imanje je često služilo za smeštaj gostujućih znamenitih ličnosti, vladara i kraljeva u putovanju i posetama. Hram je naravno služio i kao mesto za polaganje finansijskih depozita, imajući funkciju ranog bankarstva - te su i poneki plemići svoja blaga skrivali u Hramu u vremenima kada je Kruna pretila da ih preuzme.

Crkva je služila za Templarske ceremonije, prilikom kojih su vršeni prijemi inicijata, koji su u kružnoj crkvi davali svoje zavete. U ta vremena ceremonije su bile obavijene neprobojnim velom tajne.

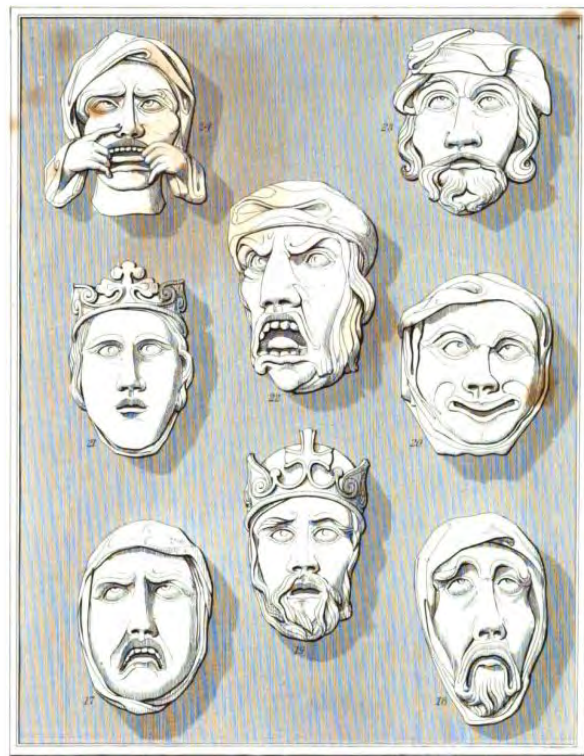

Dobrano je poznata istorija, uspon, postojanje i "pad" Reda Templara u Evropi, te je jasno koliko je ova Crkva bila važna za sve događaje i istorijske okolnosti tog vremena.

Nakon "uništenja" Reda Templara vlast nad crkvom je preuzela Kruna, koja ju je predala Vitezovima Hospitalcima - koji su je pak iznajmljivali pravnim koledžima. Dva koledža su tako formirana - jedan u Unutarnjem Hramu, a drugi u Srednjem Hramu, pošto su se prethodno uselili i u odaje koje su koristili i vitezovi i sveštenici.

Kruna je preuzela Crkvu ponovo 1540. godine kada je Henri VIII zabranio vitezove Hospitalce - konfiskujući im imovinu. Henri VIII je održao tradiciju, te je sveštenik imao titulu "Majstora Hrama". Tokom 1580-ih crkva je bila mesto teološkog konflikta Puritanaca i podržavaoca Elizabetanskog kompromisa. Nakon 1608. godine Crkva je opet namenjena da se koristi kao religiozna ustanova. Tokom čuvenog požara u Londonu 1666 godine Crkva Hrama nije bila oštećena, ali je renovirao čuveni Kristofer Vren koji je uneo značajne izmene u enterijer, uključujući oltarski deo i gradeći po prvi put orgulje. Crkva je ponovo preuređivana 1841, kada su

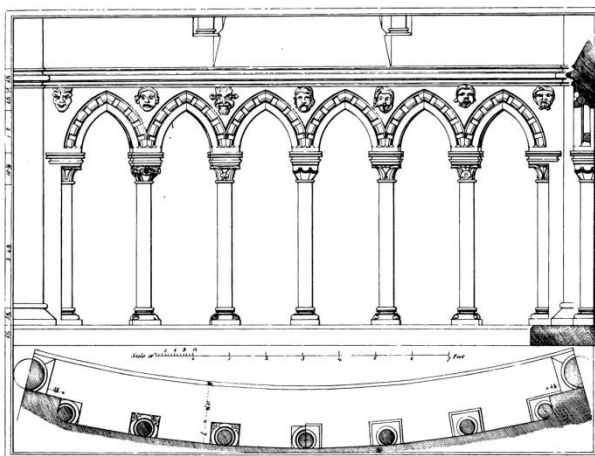
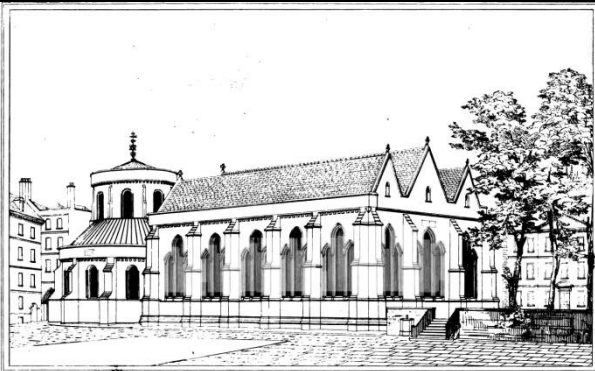
Smirk i Barton dekorisali zidove i visoko viktorijansko-gotskom stilu, pokušavajući da crkvu vrate u prethodno stanje.

U maju 1941.godine, tokom Nemačkog bombardovanja Londona uništen je krov Kružne Crkve, prilikom čega se požar brzo preneo i na ostatak objekta. Organe i svi drveni delovi su izgoreli, a tamni stubovi od mermera su napukli te su zbog nestabilnosti zamenjeni replikama. Tokom renoviranja, arhitekta Volter Godfri je otkrio da određeni originalni elementi iz vremena Vrenove restauracije postoje uskladišteni te su oni vraćeni na njihova originalna mesta. Crkva je ponovo osveštana u novembru 1958.godine.

Crkva nije u vlasništvu Gradske Korporacije Londona, niti je podređena jurisdikciji londonskih Biskupa već direktno Kruni.

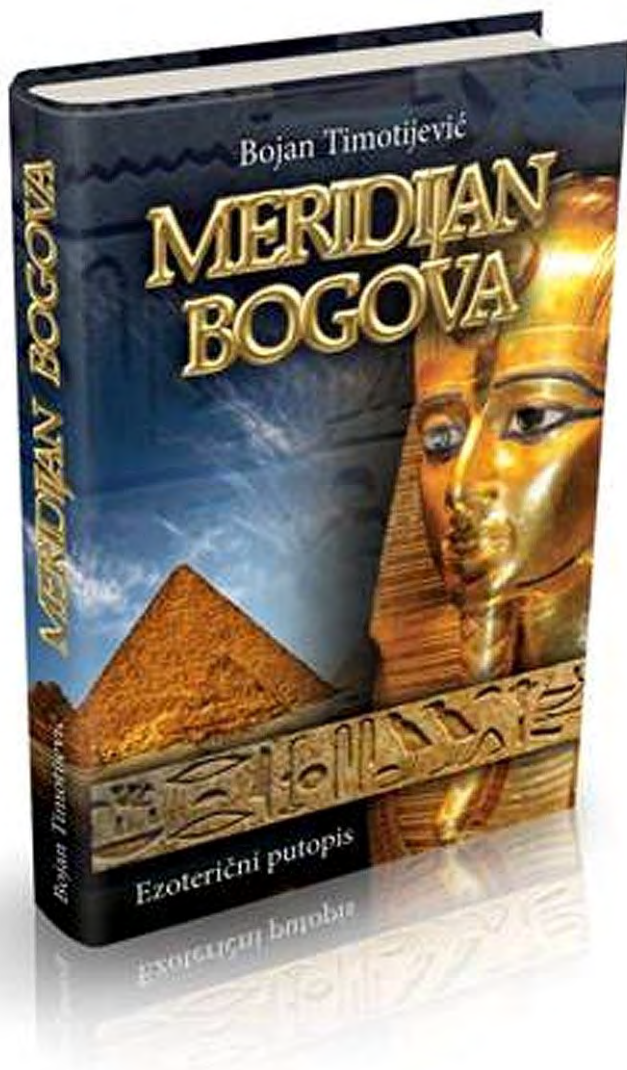
"Temple Church" je takođe poznata i po deset "nadgrobnih" spomen-ploča u kojima su uklesana tela vitezova Templara - za koje se nakon restauracije u XX veku utvrdilo da nisu ujedno i grobnice.

Naravno "kontroverzni" pisac Den Braun iskoristio je atmosferu i istoriju Crkve Hrama u svom petparačkom romanu "Da Vinčijev kod", ali je jasno da kvalitet i ideja o harmoniji graditeljstva ovakvog objekta, njegov smisao, geometrija, kvalitet izrade, ali i skriveni elementi sadržaja koji podstiču mistično u doživljaju čine Templarsku Crkvu jednom od specifičnosti i znamenitosti ezoterične istorije koja je pratila poznate istorijske tokove.

Br.S.Š.

MERIDIJAN BOGOVA

BOJAN TIMOTIJEVIĆ

Avanturista, ezoterik, slikar, pisac ... **čovjek** koji se usudio da u piramidi legne u sarkofag Faraona...

Timotijević se bavi metafizičkim slikarstvom, kako sam kaže. Bavi se onim što je tajno, skriveno, nepoznato... Slikarstvom koje pokušava da pronikne u tajne života, kroz "drugu stranu ogledala", kroz "kapije onostranog". Njegova umetnička poruka je da ljudima objasni kako nisu samo materijalna, već i duhovna bića i da moraju da potraže smisao života, a ne samo da ga protraće...

Dakle, knjiga „Meridijan bogova“ je o Egiptu – i to na kakav način! Cela knjiga je profilirana kroz um čoveka koji oseća taj Tok Mističnih i Ezoteričnih energija, cela je prožeta mnoštvom pouka i uvida o odnosima aspekata religije, kulture i istorije Egipta. Pisana je kao lično ezoterično putovanje kroz re-inkarnaciju i sećanje, susret sa mistikom Egipta... nadasve - nije naporna i može se lako pročitati u jednom dahu - iako sadrži teme kojima bi se ozbiljno bavili čak i Henkok, Bovak, Deniken, Sičin i drugi.

"Odlazak među piramide za mene je bilo ispunjenje dečaćkih snova. Osetio sam to kao povratak kući. Obuzela me je sreća koja mi je naterala suze niz lice. Teško je opisati taj osećaj prepoznavanja, kao da sam nekada ovde živeo. Počinju da se pojavljuju slike koje sam nosio duboko u duši. A duša pamti, ona ne zaboravlja..."

MEMFIS MIZRAIM OBRED

EZOTERIČNI PRISTUP SLOBODNOZIDARSKIM MISTERIJAMA

Obred Memfis Mizraima ubraja se u obrede koji izučavaju, praktikuju i prenose tzv. više ili bočne stepenove Slobodnog Zidarstva. Kada Slobodni Zidar dostigne stepen Majstora Masona, pred njim se otvaraju mogućnosti da nastavi svoja istraživanje i školovanje Misterija u nekom od Obreda koji su razrada i nadogradnja materije proučene u Plavoj Loži; to može biti Drevni i Prihvaćeni Škotski Obred na stepenovima 4- 33, ili Jork Obred koji ima nešto drugačiju strukuru i učenje- i moramo reći da su ova dva Obreda zapravo najviše i prisutna u savremenom Slobodnom Zidarstvu i predstavljaju najčešći oblik usavršavanja Majstora Masona. To je činjenica koja ima korene u nastanku savremenog Slobodnog Zidarstva, njegovom širenju pod zaštitom najuticajnijih Velikih Loža- najuticajnijih u smislu brojnosti članstva, rasprostranjenosti u svetu, doprinosa koji je dat tokom dužeg vremenskog perioda, i slično. Takodje, ovde možemo reći i da većini Majstora Masona koji su nastavili inicijacije posle sticanja ovog časnog stepena, napredovanje kroz hijerarhiju ovih obreda često nije rezultat nekog specijalnog ličnog afiniteta, istraživanja, namere- u savremenom svetu praktično je već manje ili više uređen odnos pojedinačnih Velikih Loža sa nekim od ovih viših ili bočnih Obreda, u istorijskom i formalno- pravnom kontekstu i tome se nema šta veliko dodati. Misterije koje se čuvaju unutar

ovih Obreda obezbedile su sebi mesto u vremenu, kontinuitet i mogućnost da se čuvaju i traju, na dobro razvoja mnogih sledećih generacija, nadamo se.

Drevni i Prihvaćeni Obred Memfis Mizraima ima nastanak u nešto drugačijim okolnostima od Slobodnog Zidarstva nastalog u novije vreme na evropskom kontinentu, pri čemu naročito mislimo na ono što se naziva regularnim Slobodnim Zidarstvom. Nastao krajem osamnaestog veka, nošen talasom entuzijazma za izučavanjem slobodnozidarskih misterija, ovaj obred je stekao relativno dobru popularnost već na samom početku. Nije nam namera ovde da se bavimo istorijom Memfis Mizraim obreda u celini, njegovim odnosima sa drugim višim masonskim vlastima i slično. Hoćemo jednostavno paznju da usmerimo na obred Memfis Mizraima kako se upražnjava u našoj Loži „ Misir“ i da damo osnovne konture naših interesovanja , praktičnog rada, istraživanja, i svega čime se bavimo.

Ovde bismo još trebali da kažemo, istine radi, da je obred Memfis Mizraima tokom dva veka razvoja imao veoma zanimljiv put, i da se u pojedinim oblastima u Evropi, a kasnije i šire, javio u nekoliko linija razvitka koje su se veoma razlikovale, a zadržale su te razlike

i do današnjih dana. To je jedan veoma divergentan tok, koji je povremeno tekao tako da pojedinačne linije nisu ni znale jedne za drugu, ili su se razvijale u izolaciji zbog različitih okolnosti, ili su bile malobrojne, pa se činilo da su nestale u tami vremena, a onda se pojavile iznova, naizgled niotkuda.... u savremenom trenutku postoje izvesne tendencije da se ovaj Obred ujedini, ili da se napravi barem federacija Obreda na širem planu, ali ćemo morati, po tom pitanju, da sačekamo sud nadolazećih dana.

Loža „ Misir“ osnovana Poveljom 2. VI 2009. godine, naslednik je i nastavljajući jedne veoma zanimljive grane ovog obreda, koja se razvijala u veoma neobičnim okolnostima od samih početaka.

Naša grana Memfis Mizraima počela je da se stvara u doba Napoleonovih ratova, u ranom devetnaestom veku. Jedna grupa francuskih oficira, koji su bili visoki inicijati obreda Mizraima (pretpostavljamo da su poznati osnovni podaci o razvoju Obreda- Mizraim i Memfis su različitog porekla, zasebno su se razvijali tokom više decenija, definitivno ujedinjeni u drugoj polovini devetnaestog veka) posle osvajanja Španije od strane Francuske stupila je u kontakt sa tajnom grupom gnostika koji su bili tamo prisutni još od srednjeg veka, a moguće i od ranije. Privučeni njihovim idejama i znanjem, razmenili su inicijacije i rukopoloženja. Posle povlačenja Francuza iz Španije i Napoleonovog sloma, obred Mizraima ostao je da se razvija u Španiji kao nezavisna loza, sa sopstvenim upravnim telima, filozofskom osnovom i istraživanjima. Naravno, to nije značilo potpunu izolaciju od dešavanja u masonskom svetu, tako da su promene u strukturi obreda bile praćene sa pažnjom i uvažavanjem. Početkom dvadesetog veka, u korpus znanja bile su uvršćene ne samo lekcije koje su dolazile iz tradicije, nego i ideje koje su dolazile preko mora, iz Zapadne Indije ili sa Istoka. Ova linija Obreda se razlikovala od francuske ili engleske , recimo, jer je stavljala naglasak na ezoterična istraživanja, učenja o polarnostima u Univerzumu, mogućnost ekspanzije svesti čoveka, i slično.

Do nas je ovaj Obred stigao dvojakim putem- sa jedne strane, primanjem Inicijacija od strane visokih Inicijata Obreda, koji su prenosili posvećenja u direktnom kontaktu, a sa druge strane, primanjem Povelje o osnivanju od strane Lože „Sinovi i kćeri Arona“ iz U.S.A. Tako smo dobili zanimljivu mogućnost da sa jedne strane radimo klasičan Masonski ritual Obreda Memfis Mizraima, ali sa druge strane, naročito zahvaljujući istraživanjima Alena Grinfilda (Allen Greenfield) u nasledje smo dobili i mogućnost rada sa takozvanim „ vrućim tačkama“ (hot points; points de chauds) a koje predstavljaju specifična čvorišta svesnosti i energije na ljudskom telu. To nam daje priliku da posmatramo ovaj Obred kao snažan sistem samorazvoja svakog inicijata, a inicijacije kao specifičnu ezoteričnu mašineriju koja omogućava punu transformaciju svakog pojedinačno. Osvešćivanjem svih sadržaja bića, harmonizovanjem energije, balansiranjem akcija u

svakodnevnom životu, potpunim upoznavanjem sebe, sa stalnom svesnošću o prisustvu silina Velikog Arhitekta Univerzuma u svemu što jesmo i što nas okružuje, vidimo put da u potpunosti shvatimo Misterije Slobodnog Zidarstva.

U tom smislu, mi smo otvorena grupa koja ne stavlja prepreke zainteresovanima u smislu pripadnosti različitim Velikim Ložama ili Objedijencijama. Svaki Majstor Mason koji pokuca na naša vrata dobiće odgovor. Svakako, naš sistem inicijacija dosledno je na stanovištu Pravilnika obreda Mizraima iz 1818. koji kaže da postoje oni u našem Redu koji mogu inicirati , u skladu sa sopstvenom procenom, svakoga u bilo koji stepen Obreda, čak i van Lože ili Hrama- nekome ove odredbe mogu izgledati čudno, ili pomalo, kako bi se reklo, „nekanonski“, ali ovo je više pitanje tradicije- institucija tzv. Slobodnih Inicijatora nije prisutna van našeg Obreda, a oni koji imaju takva ovlašćenja dobro znaju kako da postupaju u određenim situacijama. Ovo jednostavno znači da naš Obred podrazumeva, između ostalog, i da zainteresovanim kandidatima može biti data puna inicijacija u Plavu Ložu, ukoliko je to neophodno, i bez prethodnog prolaska istih stepenova u nekoj drugoj potpunoj i prihvaćenoj Loži.

Hijerarhija koju sledimo i predstavljamo nije sama sebi cilj, nije rigidna i ne predstavlja nekakvu vrstu uprave ili strogog nadzora- kažemo da je posredi odnos onoga koji usmerava, i koji pomaže novim inicijatima da istraju na sopstvenom putu. Naš obred Memfis Mizraima podrazumeva da se kandidati posvećuju istinskim inicijacijama, koje nisu samo simbolične, nego deluju na različitim nivoima bića. To često znači da se novoinicirani sukobljavaju sa samima sobom- naravno, to nije pravilo, i zavisi od različitih okolnosti i preduslova- a u takvim situacijama potrebno je bratski pružiti ruku, i biti siguran oslonac.... i , da, oprostite mi, do sada sam govorio samo u muškom rodu, a mislim da bi trebalo jasno da se stavi do znanja da je naš obred mešovit, otvoren i ženama i muškarcima. Od onih koji su se inicirali, očekuje se , i to nikada ne može da se naglasi dovoljno, da istrajno rade sami , individualno, kada je moguće i u grupi, svakako, ali individualni radovi su nezamenljivi. Oni koji su inicirani dobijaju dovoljno uputstava i materijala šta valja da se čini, jer plamen koji je upaljen Inicijacijom mora da se održava kako bi Svetlost bila jasna i snažna.

Smatramo da je taj plamen ona Svetlost koja je suštinska i koja gori u srcu svakog Hrama, a koji je živo prisustvo Velikog Arhitekta Univerzuma.

I sad, da li mislite da je srce tog Hrama istovremeno srce svakog od nas?

Tau Qadosh 33°, 90°, 97° APRMM

<http://www.uvls.org.rs/>

<http://www.rgls.org/sr/>

„У СЛАВУ ВЕЛИКОГ НЕИМАРА СВИХ СВЕТОВА:“

Велика Национална Ложа Србије
Слобода Једнакост Братство

<http://www.mason.org.rs/>

Grand Orient de France
 PUISSANCE SYMBOLIQUE REGULIERE SOUVERAINE

Велики Оријент Француске
 СИМБОЛИЧКА РЕГУЛАРНА СУВЕРЕНА ВЛАСТ

<http://www.godf-serbie.org/>

VELIKI ORIJENT HRVATSKE U OSNIVANJU

<http://veliki-orijent-hrvatske.org/>

„BALKANSKI MASONI“

<https://www.facebook.com/groups/465644020200935/>

